

KRONIKA MĚSTA OLMOUCE

1995

Ú V O D E M

Také rok 1995 měl své významnější události, které zaujaly a také někdy zaměstnaly veliké množství lidí. Byly to jistě návštěvy zahraničních státníků a politiků, letos však především návštěva papeže v Olomouci v květnových dnech.

Letošní kronika je bohatě vybavena přehledem mimořádných událostí. Je to záměr, který však nemá vyvolávat emoce, ale který má varovat. Ale o tom už byla řeč jinde. Jisté však je, že pro přemíru různých přestupků a nedostatků nelze přehlížet pozitiva. Jde velmi často o to, které momenty převládají a nakolik se jednotlivce dotýkají.

SPRÁVA A ŘÍZENÍ MĚSTA

V roce 1996 vydal Úřad města Olomouce Výroční zprávu města za rok 1995. Po úvodním slovu primátora RNDr. Ivana Kosatíka, v němž mj. přislíbil "takový standard informací vydávat i v následujících letech", najdeme na 19 stránkách základní informace o orgánech města a jeho správě, společnostech a organizacích koordinovaných městem, o podílu příspěvků na činnost provozní infrastruktury, o struktuře rozpočtu města aj. Najdeme tu i výsledky hospodaření města atd. Z přehledu vyplývá, že k personálním změnám ve vedení města nedošlo a že od loňských voleb zůstalo stejné.

Výroční zpráva je nesmírně přehledným a cenným materiálem, domnívám se však, že by mohla obsahovat více demografických údajů, protože ty v jistém pojetí jsou nesporně signalizací.

Rozpočet Olomouce vykazoval k 31. prosinci 1994 přebytek téměř 139 miliónů korun. Za nákup pěti autobusů pro MHD, osobních vozů a modernizaci vybavení kanceláří se podařilo v závěru roku utratit ještě 16 miliónů /podle informací náměstka primátora města Stanislava Loserta/. Mimořádně veliký přebytek podle něho vznikl tím, že nebyly proinvestovány dvě velké ekologické stavby a také téměř 12 miliónů korun na obnovu historického jádra města. Rozpočtový přebytek ve výši 77 miliónů bylo rozhodnuto použít v provizorním financování města v lednu a v únoru. O jeho dalším využití mělo rozhodnout městské zastupitelstvo.

Rozpočet města na rok 1995, který schválilo 1. března večer městské zastupitelstvo činil 883 843 000 Kč. Ze 45 členů zastupitelstva hlasovalo pro přijetí 38. Ve srovnání s předchozím rokem rozpočet počítá s vyššími výdaji na investice.

Aby byl rozpočet vyrovnaný, doporučila Rada zastupitelstvu přijetí úvěru nebo emise komunálních obligací ve výši 100 miliónů korun. Více než 500 miliónů město vydá na provoz příspěvko-

vých organizací /Technické služby, ZOO, Flora, divadlo, plavecký stadión .../. S dalšími 370 milióny se počítá na investiční výstavbu. Největší položkou v příjmové stránce rozpočtu je daň ze závislé činnosti, daň z příjmu fyzických osob a daň z nemovitosti, které by měly překročit 400 miliónů korun.

Celkem 1099 domů s 13 100 byty vlastnilo město v únoru. Na zasedání městské rady byli radní seznámeni se studií, která předpokládá, že město si v budoucnu ponechá pouze 410 domů s 6 273 byty. Mezi nimi budou především všechny sociální domy a také lukrativní domy ve středu města a domy a byty pro vojáky z povolání. Město nebude prodávat ani vilky, o které mají občané největší zájem.

Rada města počítá na rozdíl od jiných měst s rozšířením počtu městských strážníků z dosavadních 76 /únor/ na 95. Nově přijatí strážníci mají být především určeni pro pochůzkovou službu. Ještě v listopadu chybělo 32 strážníků do určeného počtu, přestože se v letošním roce k olomoucké policii hlásilo přes 300 zájemců. Pouze 22 z nich však vyhovělo požadovaným kritériím.

V listopadu také požádal dosavadní šéf ing. Luděk Mrtvý o rozvázání pracovního poměru, takže policie byla dočasně bez velitele.

Dne 27. ledna se v Olomouci uskutečnilo první zasedání primátorů ČR po loňských podzimních volbách. Zúčastnilo se 12 primátorů a pět hostů. Novým předsedou kolegia byl zvolen ostravský primátor Evžen Tošenovský. Nahradil ve funkci bývalého olomouckého primátora Milana Hořínka. Místopředsedou byl zvolen Jiří Drda z Liberce. Na programu byla pouze volba předsedy a místopředsedy, šlo především o seznamovací zasedání.

V říjnu olomoucké zastupitelstvo rozhodlo, že se město připojí k tzv. Norimberské deklaraci z roku 1993, vyzývající mj. vládu k zajištění a respektování lidských práv.

Občané Nemilan rozhodli v pátečním referendu /10. listopadu/, že jejich vesnická část /obec/ zůstane součástí města Olomouce. Volební právo mělo 675 občanů, k urně se dostavilo 506 lidí. Z nich 266 hlasovalo pro odtržení Nemilan, které byly k Olomouci připojeny před dvaceti léty, ale dodnes jim chybí vodovod a kanalizace.

Výstřely z děla oslavily křest Cimrmanovy ulice v Olomouci. Zdeněk Svěrák s primátorem Ivanem Kosatíkem v sobotu 11. listopadu po poledni slavnostně pokřtili úhlednou uličku sídliště Neředín v Olomouci po Járovi da Cimrmanovi. Přípitek šampaňským a čtyři výstřely z historického děla slavnostně

stvrdíly nezvyklou podívanou v hanácké metropoli. Svěráka potěšilo, že se našli v Olomouci lidé, kteří chtěli mít po Cimrmanovi pojmenovanou ulici, protože tím projevíli smysl pro humor a od toho není daleko k toleranci. Nebyl překvapen, že sousední ulice je Einsteinova, protože podle vědeckých poznatků cimrnologů světoběžník Cimrman a Albert Einstein za studentských let tvořili nerozlučnou dvojici a studenti jim říkali "Zwei Stein". Z pozůstalosti Cimrmanovy vyhledal Svěrák básně, které mj. obsahuje verše: "Až mi lid odhalí pamětní desku, to bude plesání, to bude lesku! Škoda že nemohu vykuknout z hrobu, rád bych si prohlédl tu vaší dobu. Tu dobu volnosti, slávy a vzmachu, kdy Čech už pramálo z Vídně má strachu. A bodén stálou pokroku ostruhou pořádá jednu oslavu za druhou ..."

Přes tři tisíce občanů ~~občanů~~ Olomouce dlužilo v listopadu na nájemném z městských bytů celkem 17 miliónů korun. Olomoučtí neplatiči nájemného mohou být vystěhováni do přerovských holobytů, případně budou zveřejněni v místním tisku.

Kráčkovopolská a.s. Brno předala v listopadu do provozu čistírnu odpadních vod pro půl miliónu obyvatel z Olomoucka na předměstí hanácké metropole.

V lednu prošla technickou kolaudací nová čerpací stanice Dopravního podniku města Olomouce v městské části Hejčín. Ředitel podniku Vladimír Jurka předpokládá návratnost investic ve výši zhruba 30 miliónů korun nejpozději do pololetí roku 1997. Od pondělí 16. ledna zahájila čerpací stanice zkušební provoz. Obsluhu stanice tvoří zaměstnanci dopravního podniku. Ředitel předpokládá, že výtěžky z provozu čerpací stanice v budoucnu pomohou dopravnímu podniku při obnově vozového parku a zkvalitňování služeb.

Tramvajový okruh kolem centra Olomouce /plánovaný již od šedesátých let/ má být zčásti realizován v letošním roce. Stavba je rozdělena do tří etap, náklady na realizaci představují 280 miliónů korun. Nejdražší a technicky nejnáročnější bude vybudování dvou nových mostů, z nich jeden přes Moravu. Výstavbu nové trati financuje ze 70 % město a přibližně 80 miliónů korun slíbilo ministerstvo financí. Počítá se s výrazným odlehčením tramvajového provozu ve středu města.

Od začátku března začaly být autobusy a tramvaje osazovány digitálními hodinami. Instalace by měla zamezit rozporům mezi revizory DP a cestujícími s jednorázovou jízdenkou s dobou platnosti 35 minut.

Nositelé zlaté Jánského plakety mohou od 1. února v Olomouci cestovat prostředky MHD zdarma na základě průkazky, kterou jim vydal úřad města. Ten také v krátké době realizuje usnesení Rady města Olomouce z 1. března. Podle primátora RNDr. Ivana Kosatíka se v současnosti zvažuje využívání této výhody i pro ty dárce, kteří nejsou občany Olomouce, ale ocenění za čtyřicetkrát darovanou krev také vlastní.

Olomouc si vzala úvěr v částce 100 miliónů korun u Investiční a poštovní banky a u Reiffeisenbanky. Peníze půjdou na výstavbu dvoukolejné tramvajové trati, která bude spojoval, jak již bylo řečeno dříve, městskou tržnici s hlavním nádražím. Peníze z úvěru pomohou při výstavbě překládací stanice a na tolik potřebnou dotřířďovací linku tuhých komunálních odpadků.

Z třiapadesáti nebytových prostor poskytnutých v olomouckých obecních domech pro zřízení ateliérů jich bylo osm nevyužito vůbec nebo byly použity k jiným účelům. Zjistila to prověrka, kterou v březnu uskutečnil kontrolní odbor městského úřadu. V pěti dalších případech nebylo možno z různých důvodů prověrku uskutečnit a v jedenácti případech bylo zjištěno, že uživatelé ateliérů neplatí řádně nájem. Celková dlužná částka činí asi 30 000 Kč. Zjištěné nedostatky byly předány k ře-

šení olomoucké Správě domovního fondu. Město má samozřejmě zájem na tom, aby se počet ateliérů v obecních domech nesnižoval.

V květnu Rada města Olomouce schválila směrnici Správy domovního fondu města Olomouce a souhlasila s tím, aby v domech v majetku města byla znovu zavedena funkce domovníka. Ten se bude mj. starat o úklid domovních prostor, ale i chodníků, o údržbě zeleně a bude dbát také na to, aby byl v domě udržován pořádek a domy byly zamykány. V domech s více než 30 byty bude bydlet zadarmo, v ostatních podstatně levněji. Vyhláška vsoupila v platnost 1. června 1995. Není bez zajímavosti, že zájem o tuto funkci byl velký a všem zájemcům nebylo možno vyhovět.

Vyhláškou se rozhodli olomoučtí radní řešit úbytek bytů v historickém centru města. Podle této vyhlášky musí být v rodinných domech zachována více než polovina podlahové krytiny na bydlení. Je to v podstatě reakce na stále rostoucí počet žádostí o vyjmutí prostor z bytového fondu. Dodržování vyhlášky bude kontrolovat tzv. stavební policie. V posledních letech bylo totiž mnoho bytů v historickém jádru města přeměněno na kanceláře bank, podnikatelů, advokátů a obchodníků.

Rada města se rozhodla změnit využití areálu kasáren Proko-

pa Holého, který více než dvacet let využívala bývalá sovětská armáda /předtím československá armáda/. Rada schválila předložený generel ploch a sítí v areálu kasáren a na tzv. vyvolané investice uvolnila prozatím 18,5 miliónů korun. Bývalá kasárna se má stát veřejně přístupným prostranstvím a výzkumnou podnikatelskou čtvrtí s podnikatelským zaměřením. Základní práce mají být ukončeny v roce 1997. Na financování se budou podílet i podnikatelé a společnosti.

Bytová politika byla, je a dlouho ještě bude velice komplikovanou záležitostí. Kromě těch řádných, kteří vzorně plní své povinnosti a platí řádně nájem je mnoho takových, kterým placení neleží ani v nejmenším na srdci. Proto bylo rozhodnuto, aby lidé, kteří si zažádají v Olomouci o byt, dostali nájemní smlouvu pouze na jeden rok. Pokud přidělený byt nájemník nezníčí a bude pravidelně plnit platební povinnost, město mu dá po roce novou nájemní smlouvu na dva roky, kterou mu bude po dvou letech prodlužovat.

Úředníci přestali žádosti o byty přijímat před dvěma roky, protože město žádné volné byty nemělo. Od té doby mu však přibylo osmdesát bytů v domech po sovětských vojácích.

Z D R A V O T N I C T V Í

V roce 1994 uskutečnila Transfuzní stanice Fakultní nemocnice v Olomouci celkem 13 148 odběrů /z toho v posledním čtvrtletí 3 300/. V loňském roce to bylo o 20% krve více než v roce 1993. Přesto se ředitelka Helena Jílková domnívá, že v souvislosti s rozšiřováním služeb olomoucké nemocnice bude krve málo. Transfuzní stanici v současné době navštěvuje 7 500 dárců.

V lednu 1995 se v mrazících skříních transfúzní stanice nacházelo kolem tisícovky konzerv s krevní plazmou, třebaže zdravotnictví i olomoucké oblasti již od loňského podzimu trpělo jejím nedostatkem. Ministerstvo zdravotnictví vyhlásilo od října minulého roku tříměsíční karanténu pro krevní plazmu, aby se větším zdravem ochránilo příjemce krve od možného nakažení nemocí AIDS. Podle primářky Heleny Jílkové pokyn ministerstva způsobil pracovníkům stanice značné potíže. "Museli jsme začít vytvářet zásoby konzerv s čtyřměsíčním předstihem, což způsobilo napjatou situaci zejména v posledních dvou měsících loňského roku". Podle ní se situace letos poněkud lepší, ale uspokojivá ještě nebude. Primářka odhadla, že dárců se na kontrolní vyšetření AIDS dostaví do jednoho roku zhruba jen polovina. Ale i zbylou plazmu dárců, kteří kontrolní test neabsolvují, zdravotníci upotřebí. Z konzerv, které přímo lékaři nespotřebují, se vyrábějí krevní deriváty a další preparáty. Tento způsob zpracování krve téměř vylučuje poškození příjemce.

V lednu chyběly vakcíny proti tetanu. Podle MUDr. Folprechtové /okresní hygienička/ není nutné vždy dodržovat desetiletou periodicitu očkování /zvláště u mladých lidí, kde protilátky zůstávají v organizmu o několik roků déle/. U žen nad 55 a mužů nad 60 let by se mělo pravidelné očkování dodržovat. Okresní hygienická stanice v Olomouci objednala vakcíny

vyráběné v Šarišských Michalanech na Slovensku.

Specializované pracoviště pro léčbu bolestivých stavů a poruch pohybového ústrojí při rehabilitačním, regeneračním a rekondičním centru Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci bylo v lednu slavnostě otevřeno v areálu fakulty v městské části Neředín. Pracoviště má mj. k dispozici zařízení pro elektroléčbu, myostimulaci, vodoléčbu a psycholog zde může aplikovat psychoterapii.

Fiaskem skončil v sobotu 11. února dobročinný večer, který uspořádala v Moravském divadle Olomouc firma F. V. Propag. Dražby uměleckých předmětů, která následovala po představení Divadla bez zábradlí, se nezúčastnil ani jeden z pozvaných zástupců místních firem. Dětská klinika Fakultní nemocnice v Olomouci, již měl být výtěžek věnován, se tak musela spokojit pouze s příspěvkem šesti sponzorů, kteří jí věnovali 72 tisíc korun. Kritika Iva Chvátila z pořádatelské firmy pak byla neoprávněně adresována městu: "To je vidět, jak Olomouc přistupuje ke zdravotnictví". Zástupce přednosta dětské kliniky FN MUDr. Jaroslav Wiedermann uvedl, že nemocnice není schopna plně hradit náklady na přístroje, proto je klinika závislá i na charitativních akcích.

Nesouhlas se způsobem financování českého zdravotnictví vyslovilo v únoru více než tři sta členů olomoucké oblastní stomatologické komory. Kritizovali především neúměrné zatěžování zdravotnického rozpočtu nákupem drahým zahraničních preparátů a navrhli zavedení systému aktivního připojištění, z kterého by si pacient doplácel na stomatologické výkony.
/před 14. únorem/

První operace v olomoucké soukromé ordinaci /provedená pomocí laserového zařízení Schwind Kreatom 2/ se uskutečnila 15. února. Přístroj, který ordinace získala, umožňuje odstranit krátkozrakost až do mínus 30 dioptrií. Na Moravě byla dosud pouze tři zdravotní střediska, kde se operace pomocí laseru prováděly - v Ostravě, Zlíně a Brně.

Denní sanatorium pro lehčí psychiatrické pacienty bylo otevřeno v únoru ve Fakultní nemocnici při UP. Zařízení je určeno pro pacienty, kteří se již léčí v některé z psychiatrických ambulancí a je jediné svého druhu na střední Moravě. Je v provozu denně od 8 do 15 hod., pacienti si hradí pouze stravné, léky jsou poskytovány zdarma na lékařský předpis. Součástí léčebného procesu jsou především skupinové terapie, sport, vycházky a léčba zaměstnáním pod odborným dohledem. Lékaři si od sanatoria slibují kontrolovaný nenásilný návrat

pacientů do normálního života.

Okresní hygienička MUDr. Anna Folprechtová zakázala distribuci a prodej šprotů v oleji. Dovozci výrobku, ve kterém byli nalezeni mikrobi, jsou spol. s r.o. Mira Brno a Asia produkt Uničov, vyvážející zemí je Estonsko. Všichni prodejci potravin, kteří ve svých zásobách objeví konzervy s datem výroby 22. dubna 1994 o hmotnosti 160 g, jsou navíc povinni ohlásit tuto skutečnost do 15. března 1995 na OHS.

Začátkem dubna zakázala Okresní hygienická služba v Olomouci distribuci zmraženého špenátu od tří výrobců. Důvodem jsou nadlimitní hodnoty kadmia a dusičnanů. Zakaz se týkal Litoměřických mrazíren, Moravia Frost Kunovice a firmy ARDO z Belgie.

Okresní hygienička MUDr. Anna Folprechtová zakázala prodej papriky sladké, papriky Pimursa a chilli papriky. Obsahovaly vyšší hodnoty jedovatých látek - aflatoinů, které produkují plísně.

Mimořádná veterinární opatření na Olomoucku koncem dubna nařídil Okresní úřad Olomouc. Cílem bylo zamezit zavlečení původců nákaz do chovů hospodářských zvířat v okrese. Soubor

obsahoval i zákaz vstupu nepovolaným osobám do chovatelských objektů aj. V některých bodech nařízení platilo i pro drobné chovatele.

Rehabilitační koncert pro děti s dýchacími potížemi se uskutečnil poprvé v Olomouci 8. dubna 1995 na Základní škole dr. Nedvěda. Uplatněna metoda prof. Václava Žilky, vhodná pro děti od pěti let.

Syntetickou látku vyrobenou na rostlinném základě, které brzdí dělení buněk, objevili pracovníci Oddělení šlechtitelských biotechnologií v Olomouci ve spolupráci s katedrou patofyziologie LF UP a francouzským výzkumným ústavem v Roscoffu. Látka, která je syntetickou modifikací nové skupiny rostlinných hormonů topolinů /získaných z topolů/, byla testována na nádorových onemocněních s tím, že onemocnění byla většinou zpomalena. Testy se uskutečnily ve francouzských laboratořích v Roscoffu a poté byla látka patentována /zpráva z dubna/.

Začátkem dubna byl v Olomouci uveden do provozu mamografický přístroj vysoké kvality, poslední model americké firmy General Electric. Pro privátní chirurgickou ambulanci

na Šibeníku jej zakoupila firma Pro Medica z Prostějova. Přístroj v hodnotě 4,5 mil. korun snižuje nebezpečí ozáření a především umožňuje lékařům odhalit karcinom prsu již v nejranějším stádiu.

Nové zázemí pro autopark Územní záchranné služby Olomouc bylo dokončeno na Tabulovém vrchu. Výstavba garáží, dílen, umývárny aut a čističky odpadních vod si vyžádala asi 10 mil. korun.

Vojenské nemocnici na Klášterním Hradisku v Olomouci hrozí zrušení i přesto, že má nejlepší hospodářské výsledky ze všech vojenských nemocnic u nás.

V České republice je celkem pět vojenských nemocnic. V rámci úspory asi sto miliónů korun ročně hodlá armáda zrušit dvě - v Olomouci a Českých Budějovicích. Olomoucká Vojenská nemocnice má velmi dobré jméno u pacientů ze střední Moravy. Jenom v loňském roce zde ambulantně vyšetřili 149 tisíc pacientů, z nichž 75 % byli civilisté, a hospitalizováno bylo 6550 nemocných. Objem chirurgických výkonů za rok tvoří polovinu lékařských výkonů stejného charakteru v Ústřední vojenské nemocnici v Praze - Střešovicích. Pokud někdo finančně

podrží olomouckou nemocnici dva až tři roky, potom se stane plně soběstačnou,

Třetí případ onemocnění menigitidou v okrese byl zaznamenán v září 95 u tříletého dítěte. Zaznamenala to OHS Olomouc. Letos postihuje onemocnění především malé děti, loni mladé v dorostovém věku. Očkovací vakcínu měla olomoucká OHS pro zájemce k dispozici až v říjnu.

48 vystavovatelů se přihlásilo k účasti na výstavě protetických, rehabilitačních a kompenzačních pomůcek, která byla hlavní akcí 5. ročníku Dnů zdravotně postižených ve dnech 28. září - 1. října na výstavišti Flora v Olomouci.

Letos poprvé byla součástí i výstava uměleckých děl zdravotně postižených. Bylo na ní prezentováno přibližně 300 prací.

V rámci "Dnů/ se v sobotu 30. září uskutečnil v Olomouci 12. ročník festivalu zdravotně postižených písničkářů Vivat vity /Ať žije život/. Vedle kapel a interpretů z ČR se zúčastnili i zdravotně postižení písničkáři z Polska, Německa a Ruska. Na benefičním koncertu vystoupily zdarma mj. skupiny Kamelot, Lokálka a Hradišťan.

Nová soukromá poliklinika byla otevřena v listopadu v Olomouci. Sdružení 46 lékařů podalo privatizační projekt

před třemi roky, nyní má nájemní smlouvu s městem, kterému objekt zůstal, na dobu deseti let.

2. ledna zahájila na čísle 068/5414600 činnost Linka důvěry dětí a mládeže při Středisku sociální pomoci v Olomouci. Je v provozu nepřetržitě. Hned první den požádali o radu čtyři volající. Zavolat a svěřit se s problémy ve vztahu např. k rodičům nebo škole či pod. a požádat o radu může anonymně kdokoliv.

S žádostí o pomoc se na Oblastní spolek Českého červeného kříže v Olomouci obrátili zástupci Červeného kříže v běloruském Brestu. V dopise uváděli, že v této běloruské oblasti lidé již delší dobu trpí nedostatkem potravin, obuvi a oblečení. Katastrofální podmínky jsou zejména v dětských ústavech, kde chybějí postýlky i přikrývky, z potravin pak hlavně sušené mléko a kaše. Podle ředitelky Oblastního spolku ČČK v Olomouci F. Směšné kamión s humanitární pomocí by měl z Olomouce odjet do Běloruska v polovině února.

Pečovat o zdravotně a mentálně postižené lidi po celý jejich život umožní olomouckému Dětskému centru nový dům

Přemysla Pittra, který byl v říjnu otevřen na farmě centra v Olomouci - Topolanech. Kromě učeben pro speciální učňovskou školu, v níž postižení získávají vzdělání v oborech keramik a zahradník, jsou v něm i chráněné dílny a pokoje pro ubytování handicapovaných. Olomoucké Dětské centrum pečuje nyní v rámci tzv. denního pobytu v Olomouci a na farmě v Topolanech o 110 dětí. Dům pro ně koupil za 1,5 miliónu korun švýcarský spolek Milidu. Jeho následná rekonstrukce na niž přispěla řada tuzemských a zahraničních sponzorů, stála - podle vyjádření ředitelky centra Růženy Tiché - asi 13 miliónů korun.

Nový dům byl pojmenován po českém pedagogovi Přemyslu Pittrovi /1895 - 1976/, který po druhé světové válce zajišťoval v několika evropských zemích péči o sirotky bez ohledu na jejich národnost. Letošek vyhlásilo UNESCO rokem Přemysla Pittry.

ŠKOLSTVÍ

K 1. březnu 1995 bylo město Olomouc zřizovatelem 52 mateřských škol, 26 základních škol a 30 školních jídelen. Tři mateřské školy a devět škol základních mělo již právní subjektivitu /informoval o tom náměstek primátora Richard Pavel/. Podle něj Městská rada se rozhodla snížit roční nájemné u zvláštních a základních uměleckých škol, sídlících v objektech města, z 250 korun za metr čtverečný na 190 korun. "Olomouc patřila mezi města s největšími nájmy pro uvedené druhy

škol. Máme zájem o to, aby v Olomouci umělecké školy zůstaly, a u zvláštních škol bylo snížení stávajícího nájmu logickým krokem" - odůvodnil rozhodnutí rady Richard Pavel. Přijatá opatření se týkala dvou uměleckých a čtyř zvláštních škol.

Rektor UP Josef Jařab a předseda AS UP Pavel Nováček zaslali v březnu parlamentu otevřený dopis v němž žádají, aby poslanci při projednávání zákona o vysokém školství vzali v úvahu jednomyslné stanovisko AS UP podpořené vedením univerzity. Vyslovili obavy z možných následků zavedení školného pro státem zřizované vysoké školy, včetně snížení zájmu o studium některých oborů.

Bezúplatný převod objektu v bývalých kasárnách 9. května v Olomouci pro ZŠ a MŠ sluchově postižených dětí schválila Rada města Olomouce. Škola byla umístěna na Svatém Kopečku v budovách, které byly vráceny řádu premonstrátek. Další osud je všeobecně znám.

Informační a poradenské středisko pro volbu povolání zahájilo svou činnost v Olomouci jako jedna z dalších služeb

olomouckého úřadu práce. Oznámil to na páteční /10. 3./ tiskové konferenci ředitel Úřadu práce v Olomouci Vladimír Válek. Úkolem střediska je shromažďovat a zpracovávat informace o středních školách a učňovských zařízeních z okresu Olomouc a údaje o všech školských zařízeních z celé republiky a poskytovat informační servis jednotlivcům i skupinám.

Podle hygienických předpisů je kapacita studentských kolejí UP stanovena na 2542 lůžek, loni zde bydlelo 3558 studentů. Správa kolejí a menz postrádá asi 2000 lůžek. Univerzita hodlá řešit problém rekonstrukcí jednoho z domů po Sovětské armádě. V současné době je řešen provizoriem - přepudováním některých kanceláří a skladů /září/. Na 7 fakultách UP zahájí školní rok více než 10 tisíc studentů.

V září byla otevřena škola Milady Horákové - slavnostního pojmenování se zúčastnil primátor města RNDR, Ivan Kosatík.

Nové insignie má právnická fakulta UP v Olomouci. Žezlo děkana a řetězy děkana a proděkanů jsou zhotoveny ze stříbra a jsou pozlacené. Návrhy insignií zpracoval akademický sochař prof. Zdeněk Přikryl.

V úterý 10. 10. 95 byla zahájena dvoudenní už II. konference rektorů vysokých škol pedagogických a děkanů pedagogických fakult ČR a Bádenska-Würtemberska. Účast cca 40.

Děkan pořádající pedagogické fakulty František Mezihorák zdůraznil, že konference se zabývá evropskou, zvláště česko-německou dimenzí přípravy učitelů pro XXI. století. Vrcholem konference zřejmě byla středeční přednáška na zmíněné téma experta Rady Evropy Hanse W. Thuma z Mnichova.

Dnem otevřených dveří, který se uskutečnil v sobotu /21. 10. 95/ vyvrcholily oslavy 100. výročí založení Ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci jako jedné z nejstarších českých dívčích škol na Moravě /nyní sídlo střední zdravotnické školy/.

Podle informace ředitele Jiřího Stranyánka jubileum ústavu zastihlo v období jeho velkého rozvoje. Momentálně se staví tělocvična, odborné laboratoře a učebny, především pro obor diplomovaný fyzioterapeut, zubní technik, zdravotní laborant a farmaceutický laborant.

V projektech těchto zařízení je počítáno s využitím pro tělesně postižené, s nimiž má škola úzké kontakty. Jedná se zejména o fyzikální terapii, hydroterapii a rentgen a chirurgickou ošetřovnu, kde bude zajištěn bezbariérový přístup.

Univerzita Palackého v Olomouci otevřela oficiálně studium nizozemského jazyka, které až dosud pěstovala jen pražská UK. Slavnostního zahájení práce jazykové katedry se zúčastnili představitelé Nizozemského království /listopad/.

Přes půl miliónu korun věnovala francouzská strana na výuku oboru francouzština a aplikovaná ekonomie na UP v Olomouci. Zatím na bakalářském studiu je přihlášeno 13 studentů, v budoucnu je možné obor rozšířit na pětileté studium.

Z KULTURY

Na následujících stránkách chci upozornit na některé jevy, které jsou svou podstatou pro Olomouc typické. Nepůjde tedy o popis kulturního dění ve městě. O tom je možno se poučit buď v tisku, novinách, nebo v kulturním měsíčníku, vydávaném v Olomouci např. pod názvem Kdy - kde - co v olomoucké kultuře.

Říkají někteří znalci místních poměrů, že kopneš-li v Olomouci na patřičném místě, jistě se ti připomene historie. Poznátka posledních let tomuto názoru dávají zapravdu.

V lednu 1995 byl zhruba po třech měsících ukončen nejrozsáhlejší předstihový výzkum v centru Olomouce na třídě Svobody, který vedl Tomáš Drobný z olomouckého Památkového ústavu. Na zmapovaném nalezišti o ploše 200 m² bylo zachyceno také několik vzácných nálezů a objektů - tři stříbrné mince z počátku 14. století, pět pecí a dvě studny. V jedné z nich, která byla kolem roku 1500 změněna v odpadní jámu, se mj. našlo torzo dětské hračky, skleněné střepy a keramická glazovaná ženská hlavice, původně pravděpodobně součást nádoby na mytí rukou. K nejpozoruhodnějším nálezům patří základy srubové stavby z poloviny 13. století, které dokazují, že v Olomouci již v té době stály dřevěné srubové domy, přestože běžným typem obydlí byly ještě zemnice.

V lednových dnech byly také nalezeny historické dokumenty o dokončení stavby západní věže kostela Panny Marie Sněžné v Olomouci, dále záznamy o pozdějších opravách, ostatky svatých, pamětní medaile Jana Sarkandra a další věci v báni opravovaného kostela. Všechny předměty se nacházely v kovové skřínce.

Také v lednu prošly úspěšným kolaudačním řízením restaurátorské práce na barokních fresách v jihozápadní věži olomouckého kláštera Hradisko /dnes sídlo vojenské nemocnice/. Fresky

francouzského malíře Daniela de Grana z roku 1739 obnovovala po dobu jednoho a půl roku kroměřížská restaurátorka Marie Dočekalová. Částečně se prací účastnil i uznávaný český restaurátor František Sysel. Prostory věže, kde až donedávna přespávali službukonající lékaři, by měly být v budoucnu volně přístupné k prohlídkám veřejnosti.

Olomoucká radnice, tedy představitelé města - se rozhodla v nejbližší době zvýšit péči o památky ve středu města. Vyplývá to z Programu regenerace městské památkové rezervace Olomouc, který schválila městská rada. V první etapě regenerace, plánované do konce roku 1996, počítá město s více než 160 milióny korun na průzkumy, projekty, opravy kanalizací, kašen, domů, rozvoj inženýrských sítí a dalších staveb a rekonstrukcí.

Náměstek primátora Kvapil /tisk neopomenul připomenout, že je ve stejné funkci již druhé volební období/ označil v této souvislosti přístup předchozího vedení radnice za "minimálně liknavý". Z předchozí státní dotace /1994/ 270 miliónů korun získala Olomouc pouhé tři a půl miliónu. Zařadilo ji to mezi poslední města v zemi. Pro rok 1995 vláda schválila dotaci ve výši 300 miliónů korun.

Začátkem roku podali památkáři návrh, resp. začali zvažovat možnost zakrývat na zimu kašny na náměstích Olomouce, protože ty v tomto období značně trpí. Záležitost byla míněna tak, aby návštěvníci i přes zakrytí si mohli památky prohlédnout /speciální konstrukce, průhledný materiál apod./.

Rada města Olomouce se rozhodla obnovit jednání s norskou firmou Opus Bergen o Michalském vršku. Rozhodlo o tom její poslední zasedání, který současně určilo náměstkyni primátora Martu Vláčilovou realizací tohoto usnesení. Norská firma nabídla minulému vedení města rekonstrukci Michalského vršku. Ten patří k nejzdevastovanějším ve městě. Na tom místě stojí také kaple Jana Sarkandra, který bude v květnu za přítomnosti papeže Jana Pavla II. v Olomouci svatořečen. Údajně pro dezolátní stav okolí bude církevní slavnost uskutečněna výjimečně na letišti Hanáckého aeroklubu / v některých případech se hovořilo a psalo o zdravotním stavu papeže, pro který prý nemohl navštívit Sarkandrovu kapli/.

Začátkem roku zahájili pracovníci olomoucké firmy Refas práce na obnově fasády Klášterního Hradiska /pokud jsem byl před lety dobře informován, měly být práce zahájeny už před mnoha a mnoha lety, peníze byly soustředěny, ale musely být

přesunuty a dány k dispozici na vojenská cvičení - bylo to zcela určitě před listopadem 1989/. Kolem jihozápadní věže a kolem východní strany objektu bylo postaveno lešení, klempíři začali s obnovením bání věže - pokrývali ji měděným plechem - a tesaři začali s rekonstrukcí krovu. Firma předpokládala, že v dubnu začne s obnovou fasády. Další olomoucká firma Proxima - začala s rekonstrukcí vrcholku střední věže dostavěné před 290 lety. Byl předpoklad, že na rekonstrukci této ojedinělé památky bude v letošním roce vynaloženo 30 miliónů korun. V souvislosti s rekonstrukcí, resp. dokončení jedné věže, se objevily hlasy hovořící o pracech na Hradisku jako o krášlení. Zřejmě některým lidem nedošlo, že i odborníci srovnávají mnohdy tuto olomouckou stavební perlu se španělským Escoriálem.

Zhruba v polovině roku, kdy vykopávky na Biskupském náměstí pokročily, se objevily smělé předpoklady, že by mohly být nalezeny i zbytky chrámu sv. Petra, jehož původ je datován do poloviny 11. století. Do této doby se však podařilo najít předměty ze třetího až čtvrtého tisíciletí před naším letopočtem, slovanskou keramiku, hroby z doby před 13. stoletím, nástroje a ozdoby z 10. až 12. století a další archeologické cennosti. Za kuriózní je považován nález zubu třetihorního žraloka.

S použitím speciálního georadaru začal v září výzkum podzemí Klášterního Hradiska. Podle MUDr. Josefa Švába, ředitele vojenské nemocnice, která má dnes sídlo v tomto bývalém klášteře, se pod budovou a v jejím bezprostředním okolí nachází spletitá a nezmapovaná síť podzemních chodeb a katakomb. Odborníci i laická veřejnost především očekávají potvrzení nebo vyvrácení domněnky o existenci více než 10 km dlouhé podzemní chodby, která měla budovu bývalého kláštera spojovat s poutním místem na Svatém Kopečku. /podle některých "zpráv" jsou pod klášterem v několika -třech-póchodích sklepy, v nichž byl původně uložen vojenský zdravotní materiál pro případ války - poznámky dávaly tušit, že v podzemí je i areál nemocnice pro stejný případ- ještě jiné hlasy hovořily o protiatomovém krytu /.

Začátkem druhé poloviny roku se objevily informace o tom, že Rakušané mají zájem podílet se na údržbě vojenského hřbitova v Olomouci - Černovíře /Rakouský Červený kříž/. Na černovírském hřbitově se nachází přes 3 300 hrobů vojáků různých národností i náboženského vyznání, obětí I. světové války /ale nejen jí/. Město nemá na udržování hřbitova potřebné finance, navíc vlastní pouze budovy v tomto areálu, ne však pozemky, které patří státu. Informace zněla - pokud stát vyhoví požadavkům města a pozemky převede do jeho vlastnictví, radnice s Rakouským Čer-

veným křížem dohodne konkrétní postup renovace hřbitova. Odborný dohled nad údržbou hřbitova bude mít i nadále olomoucký památkový ústav.

Pokud si dobře vzpomínám, je na hřbitově pohřbeno i několik československých důstojníků, kteří zemřeli v době první republiky. Existují tuším dva seznamy pohřbených na tomto hřbitově. Již před druhou světovou válkou se bývalý MěstNV pokoušel zkulturnit prostředí hřbitova a dokonce se to i podařilo, hřbitov dostal nové oplocení a terén byl zkultivován. Pak zřejmě nastalo zase období "nikoho".

Informace z 11. října 1995 zněla: Olomoucký hrad měl nedobytné opevnění. O co tady šlo? Při letošním archeologickém průzkumu se podařilo objevit pozůstatek opevnění olomouckého hradu. Průzkum se realizoval na dómském návrší nedaleko metropolitní katedrály sv. Václava v Olomouci.

Zachovalé metr šedesát široké zdivo je složeno z kamenných kvádrů spojených dodnes pevnou maltou. Hradba musela podle odborníků stát již v době svěcení katedrály roku 1131 a byla prakticky nedobytná. Olomoucký hrad nezabíral podle zjištění archeologů ani celé dómské návrší. Velikostí odpovídal tehdy běžným hradům velkých evropských feudálů. Měl dvě části - světskou a církevní s tzv. Přemyslovským palácem, v němž sídlil

biskup. Oba areály byly samostatně opevněny.

K dalším zajímavostem letošního archeologického výzkumu patří mj. i objev staré kamenné dlažby z gotického období, kterou bylo už v té době vydlážděno nádvoří olomouckého hradu.

Ve čtvrtek 19. října arcibiskup Olomoucký a metropolita moravský Jan Graubner poprvé představil novinářům sbírku bývalého arcibiskupa Leopolda Prečana, kterou v květnu 1992 při opravách objektu objevil zedník Vladimír Gračka. Reagoval tak na tvrzení, že byla sbírka odvezena do zahraničí. V rozhovoru arcibiskup přiznal, že sbírka má asi 800 předmětů, obsahuje i obrazy, porcelán, cennosti ze slonoviny a další věci a že nebyla dosud oceněna, protože církev na to nemá peníze. Odborníci odhadují cenu sbírky na několik desítek miliónů korun.

Jako každoročně i letos se konala soutěžní přehlídka filmů AFO. Proběhla ve dnech 2. - 5. dubna. Zájem o ni dokazuje i to, že již v lednu bylo přihlášeno zhruba 100 českých a asi 50 zahraničních snímků. Pořadatelé připravili i seminář o rakousko-uherském němém filmu. Ale již v dalším měsíci, únoru, bylo přihlášeno 141 tuzemských a 41 zahraničních snímků. Devítičlenná porota z nich vybrala 76 pořadů, které se na samotné soutěži budou ucházet o Cenu rektora UP a o dílčí ceny v jednotlivých oborech.

Kromě české tvorby byly promítány a tedy vybrány populárně vědecké snímky autorů z Polska, Německa, Estonska, Dánska, USA, Číny, Kanady a Finska. Vedle běžných projekcí pořadatelé olomouckého festivalu nabídli i letos možnost individuálního seznámení se současnými snímky /i mimosoutěžními/ prostřednictvím video-fóra.. Promítané snímky, ať už filmy, videoprogramy či televizní programy usilovaly o popularizaci přírody, společnosti a tvůrčí činnosti člověka. Jako v předchozích ročnících i letos byly dosti výrazně zastoupeny snímky z lékařského prostředí. Všechny snímky ovšem musely pocházet z posledních dvou let.

Z mnoha výstav realizovaných v Olomouci jmenujme alespoň výstavu Jaroslava Kořána, zahájenou 18. ledna s názvem Čeští a světoví spisovatelé ve fotografiích. V galerii Pepita výstavu zahájil rektor UP prof. PhDr. Josef Jařab spolu s autorem fotografií Jaroslavem Kořánem. Představený soubor byl loni vystaven v hotelu Hoffmeister u příležitosti světového kongresu PEN klubu v Praze.

Jiří Neradílek, australský trumpetista českého původu vystoupil 25. ledna v chrámu sv. Michala. Na varhany doprovázel Petr Planý. Koncert barokní hudby pořádala středisko ekologické výchovy a nadace Sluňákov.

Již delší dobu je všeobecně známo, že ubývá návštěvníků kin. Důvody je možno hledat jistě ve větší zaneprázdněnosti občanů, v existenci televizních stanic a v mnoha dalších příčinách, vliv má jistě i zvyšování cen vstupenek. Průměrná cena vstupenky začátkem roku 1995 byla 28 Kč.

V únoru představilo nakladatelství DANAL v Besedním sále muzea knihu Jiřího Fialy Olomoucký pitaval.

Večer 8. února byl završen jeden z nejmělejších projektů, který kdy byl na poli naší i světové fotografie vymyšlen a uskutečněn. Galerie Caesar v Olomouci otevřela výstavu nazvanou Lidé olomouckého okresu 90. let XX. století očima fotografa Jindřicha Štreita. O výstavě podrobně informoval tisk místní i celostátní a lze říci, že všechny články byly laděny pozitivně.

Skoro všechno o pěstování, chemickém složení, historii, sběru, kultuře pití, správné přípravě /a chce se říci také o kultu/ a dalších poznacích spojených s čajem se mohli zájemci dovědět na výstavě Svět čaje, kterou otevřeli ve Vlastivědném muzeu 18. února /výstava trvala do 25. dubna/. Návštěvníci mohli získat nejen teoretické vědomosti, ale také ochutnat z

mnoha druhů čajů, které jim vždy od středy do pátku nabízeli zástupci různých našich i zahraničních firem. Odborníci např. veřejnost seznámili s japonskými čajovými obřady, historií pěstování čaje v Číně apod. Lze konstatovat, že to byla zase jedna z velice pěkných i poučných výstav.

V pořadí sedmá prodejní a kontraktační výstava knih LIBRI 95 proběhla v březnu na olomouckém výstavišti Flora. Knižního veletrhu se zúčastnilo přibližně devadesát vystavovatelů z tuzemska a jeden ze Slovenska. V Rytířském sále olomoucké radnice byly vyhlášeny vítězné knihy soutěže Kniha LIBRI 95. První cenu získalo nakladatelství Mladá fronta za knihu Jana Beneše *Člověk*. Doprovodný program veletrhu /trval do soboty 4. března/ zahrnoval autogramiády, besedy a uvádění nových knih. Součástí Knižní Olomouce byla také výstava s názvem *Vývoj olomouckého knihtisku od roku 1499 do roku 1800*. Zajímavá byla i přednáška **PhDr.** Václava Pumprly ze Státní vědecké knihovny.

Třebaže velkou pozornost věnovali především olomoučtí muži soutěži, uskutečněné v Olomouci, přece jen je tato soutěž na okraji kultury, Doufejme že jen zatím. Dne 4. února se v Olomouci konalo jedno ze tří čtvrtfinalových klání /moravských/ ve kterém soutěžilo dvanáct dívek z pěti okresů střední Moravy /sou-

těžní obcary: polka v lidovém kroji, dialog s moderátorem, volné vystoupení, promenáda v toaletě, promenáda v plavkách.

Semifinále se konalo v Olomouci 25. února /Miss české republiky/. Nejkrásnější dívkou Moravy byla porotou vyhlášena Monika Žídková, sedmnáctiletá studentka z Kravař ve Slezsku. První vicemiss se stala dvacetiletá kadeřnice Radka Ondráčková z Brna, na třetím místě skončila Michaela Burgetová, dvacetiletá podnikatelka také z Brna.

V polovině března se na Horním náměstí v Olomouci objevila na krátkou dobu lokomobila. Stroj vážící skoro čtyři tuny a velký i s komínem přes čtyři metry se zde zastavil při převozu z Dobromilic na Prostějovsku, kde jej našel pracovník Památkové ústavu v Olomouci Pavel /v tisku mylně uvedeno jméno Tomáš/ Pospěch, do hanáckého skanzenu v Příkazech. Lokomobilu vyrobili v roce 1860 v Prostějově zaměstnanci firmy Wichterle a Kovařík.

Důkazem, že město, resp. jeho představitelé mají vztah ke kultuře naznačuje i to, že částku 1 milión korun na podporu kulturních akcí v Olomouci schválilo uvolnit z městského rozpočtu městské zastupitelstvo. Kulturní komise jako poradní orgán Rady města Olomouc navrhuje z těchto prostředků spolufinan-

covat například každoročně pořádané Olomoucké hudební jaro, Mezinárodní varhanní festival a dalších asi deset, většinou již periodicky se opakujících akcí. Pro jubilejní AFO /30. ročník/ ve dnech 2. - 5. dubna navrhla kulturní komise uvolnit 70 tisíc korun.

Filmový štáb zhruba z 10 dětí ve věku od 10 do 13 let dokončil v březnu v televizním studiu ZZIP Communication propagační film o památkách Olomouce. Film byl určen americkým lektorům z univerzity v Ohio a má sloužit jako pomůcka pro názorné studium angličtiny. Snímek, opatřený anglickými titulky, je prvním filmem financovaným z prostředků Nadace pro městský a informační kanál Olomouc.

Začátkem dubna byla v Olomouci založena Moravská kulturní nadace. Jedním z hlavních úkolů této nadace je prezentace umělecké tvorby Olomoucka v republice a v zahraničí.

18. dubna byla na výstavišti Flora zahájena mezinárodní výstava INNOVA 95. Byl to již její 4. ročník a probíhala do 22. dubna. Na výstave nabízelo 71 firem veřejnosti výrobky pro stavebnictví i pro domácí kutily. Součástí bylo odborné sympozium Sanace 95 - orientováno na moderní metody sanace domovního fondu.

V úterý 18. dubna začaly Ekologické dny Olomouc /EDO/. Cílem bylo zvýšení zájmu obyvatel o ochranu přírody. Dny byly zahájeny přednáškou bývalého ředitele pražské ZOO prof. Zdeňka Veselovského Chováme se jako zvířata? Ekologické dny doplnila výstava Chráněná území Olomoucka. Vyvrcholením byl Ekojarmark 1. 5. na Horním náměstí. Součástí dnů byla série výstav, přednášek, besed, seminářů a koncertů pro děti a dospělé.

Ve čtvrtek 27. dubna 1995 byl ve 13 hodin slavnostními fanfárami z ochozu radnice zahájen III. řádný sněm historických sídel v Olomouci. Večer se konal varhanní koncert v chrámu sv. Mořice, v sobotu prohlídka městské památkové rezervace. Asi 300 zástupců ze 140 měst a obcí republiky zvolilo také nový výbor a kontrolní komisi.

Začátkem května přišla do Olomouce smutná zpráva. "Clověk se musí smířit s tím, že jednou skončí", prohlásil Josef Bek před dvěma roky, "kdy jeho srdce nevydrželo přemíru emocí, jimiž obdařil postavu Řeka Zorby". Zemřel ve věku 76 let.

Nejslavnější období Josefa Beka spadá do přelomu padesátých a šedesátých let, kdy ztělesnil optimistické hrdiny v mnoha českých filmech. K těm nejoblíbenějším patřily např. Hrátky s čertem či Florenc 13.30. Z kariéry bankovního úředníka zběhl v roce 1942 k divadlu. Jeho všestranný talent se poprvé uplatnil v Olomouci, a to v činohře, operetě, opeře a dokonce i v baletu.

Členem Městských divadel pražských se stal v roce 1954 a vytvořil tu stovky postav. Vystupoval také v závažných pořadech a v jeho podání zaznělo více než 270 písní, mezi jinými i vůbec specificky televizní písnička Dáme si do bytu. Loni ještě exceloval na jevišti divadla ABC ve Feydeauově frašce Ten, kdo utře nos a v televizním seriálu Pomalé šípy.

Dějištěm jazzového festivalu byla opět v květnu Olomouc. Ve dvou sálech a na letní scéně vystoupilo celkem 90 jazzmanů, mezi nimi i hosté z USA. Z příspěvku města, okresu a sponzorů získali pořadatelé celkem 600 000 Kč, což podle slov ředitele spolupořádající agentury Press Artis umožnilo uspořádání festivalu v exkluzivní formě, která předčila svými parametry i bývalé festivaly v Karlových Varech.

Olomoucké kulturní léto dostalo přílib od olomoucké radnice na příspěvek ve výši 100 000 korun. Město věnovalo ještě 80 tisíc na Podzimní festival duchovní hudby.

Do zahraničí odcestovala opera Moravského divadla. Hostovala až do 22. března v Německu a Rakousku. Na 16 místech vystoupila s Aidou G. Verdiho.

Moravské divadlo v Olomouci mělo už v květnu značné ekonomické problémy. Od svého zřizovatele - města - obdrží letos dotaci ve výši 34,5 miliónů korun, ke svému provozu však potřebuje o pět miliónů více. Do této nelehké ekonomické situace se Moravské divadlo dostalo i poté, co za poslední čtyři roky propustilo 140 zaměstnanců. Aby na provoz divadla při počtu 280 zaměstnanců loni stačila dotace 34,2 miliónů korun, musela opera část sezóny strávit v zahraničí - v Německu, Švýcarsku a Rakousku. V letošním roce však nepomůže ani účinkování v cizině. Podle slov ředitele Josefa Josefíka zásadní vnitřní rezervy už dávno vyčerpali v minulých letech.

Ani město, které o divadlo stojí, není schopno vyčlenit dalších pět miliónů korun. Jedinou nadějí je Asociace ředitelů vícesouborových divadel regionálního charakteru, která iniciovala jednání s ministerstvem kultury. To hodlá předložit parlamentu návrh na úhradu ztráty vícesouborových divadel. Pokud to parlament neschválí, octne se Moravské divadlo ve velmi obtížné situaci.

Jarní část Flora Olomouc /16. ročník/ byla zahájena 18. 5. 95 /čtvrtek/. Současně probíhaly Jarní zahradnické trhy a veletrh drobné zahradnické mechanizace Hortifarm 95.

Ve čtyřech pavilónech a na volných plochách s rozlohou téměř 6000 m² vystavovalo a prodávalo 285 firem a organizací ze sedmi států /včetně USA/. Milovníky květin zaujal především bohatý sortiment dvouletých rostlin. Při zahájení byly rovněž oznámeny výsledky doprovodných soutěží. Cena Novitas Olomucensis byla udělena gerbeře Jamenosii, kterou vyšlechtila firma Florist z Nizozemska.

Ve dnech 1. - 4. června 1995 byl v Olomouci veletrh Dětský svět /výstavní a kontraktační/ - v areálu Výstaviště Flora. Představily se čtyři desítky firem /dětské hračky, textil, vzdělání/. V rámci veletrhu proběhla ukázková vyučovací hodina; jazyková agentura Amadeus předvedla ukázkovou třídu s výukou cizích jazyků - seznamování s počítačovými hrami a programy apod.

8. 9. 95 /v pátek/ byla v Muzeu umění otevřena výstava "Horní náměstí v Olomouci". Byla zaměřena především na minulost nejznámějšího náměstí s radnicí, ale předcházelo jí vyhlášení soutěže o nejlepší urbanisticko-architektonický návrh budoucí podoby náměstí.

Divadlo hudby /26.9.95/

Rakouská herečka a šansoniérka Elisabeth Joe Harriet hosto-

vala v září s programem Rakouský kabaret v olomouckém Divadle hudby.

27. mezinárodní varhaní festival v Olomouci byl spojen s výročí Englerových varhan - postaveny v r. 1740 - 45 Michaelem Englerem pro chrám sv. Mořice. Ročně si varhany, které jsou jedny z největších v Evropě, přijde prohlédnout až 25 000 návštěvníků.

Koncerty festivalu se konaly v chrámu sv. Mořice od 4. 9. vždy v pondělí a ve čtvrtek od 19.30 hod. Mezi nejznámější varhaní interprety, kteří v Olomouci vystoupili, patří Gillian Weirová, prezidentka světové asociace koncertních varhaníků z Londýna.

K výročí Englerových varhan byla vydána krásná pamětní medaile, jejímž autorem je akademický sochař B. Teplý.

V září proběhla výstava potravinářských výrobků OLIMA. Kromě jiného lze konstatovat, že naše domácí výrobky /platí především pro region/ odpovídají lépe požadovaným /předepsaným/ normám než zboží zahraniční /mnohdy balené do atraktivních obalů/. Ze zahraničního zboží nevyhovělo ze zkontrolovaných vzorků 10%, z domácího zdroje ze zkontrolovaného vzorku 5%.

Skoro sto vystavovatelů se přihlásilo k účasti na 6. ročníku Podzimních zahradnických trhů, které se uskutečnily

ve dnech od 12. do 15. 10. na výstavišti Flora v Olomouci.

Letoš poprvé se zúčastnila na této tradiční akci Moravskoslezská ovocnářská unie a zeleninářská unie Čech a Moravy. V pavilonu A bylo v jejich expozici přes 200 vzorků jablek, hrušek, hroznů, jeřabin i dalších druhů ovoce a asi 180 vzorků vesměs nejnovějších odrůd jak běžně pěstované zeleniny, tak i druhů méně rozšířených, jako je např. brokolice, čekanka nebo tykev.

Výstava 250 fotografií a další dokumentace přiblížila tvorbu první poválečné československé fotografické skupiny DOFO. Byla zahájena v Muzeu umění v Olomouci. V Olomouci skupina působila v letech 1958-75. Výstava potrvá do 26. listopadu.

Další veletrh LIBRI 95 začal ve čtvrtek 26.10.95 na olomouckém výstavišti. Účastnila se ho téměř stovka vydavatelů a knihkupců z České republiky a ze Slovenska. V doprovodném programu byly besedy o současném české a slovenské literatuře, pořad Literatura a žena aj.

První živou nahrávkou kompaktního disku v historii MF Olomouc byl sobotní koncert v sále olomoucké Reduty. Pod taktovkou rakouského dirigenta Manfreda Müssauera zazněly skladby i méně známých autorů Curta Protze a Paula Linckeho.

Jak informoval novináře ředitel MF Vladislav Kvapil, disk vydá německá firma Thorofon, Ta s olomouckým orchestrem spolupracuje už dva roky. Výsledkem jsou čtyři kompaktní disky se skladbami málo hraných a přitom kvalitních autorů jako jsou např. Robert Fuchs, Maria Bach či Mary Dickenson-Auner. Podle ředitele Thorofonu Helmuta Königa distribuuje tato firma kompaktní disky s nahrávkami vážné hudby v celé západní Evropě, USA, Kanadě, Japonsku, Austrálii, Novém Zélandu, Korejské republice a dalších zemích. Zatím jich vydala přibližně 240.

Nové studovny mohli od začátku prosince /6. 12. 95/ využívat návštěvníci SVKOL. Po rekonstrukci byla v knihovně nově otevřena studovna německé literatury, kde je pět tisíc svazků. Čtenáři mohou pracovat rovněž ve studovně vázaných novin a časopisů.

Do olomoucké ZOO zdarma

Děti z Olomouce a okolí mohly o vánočních prázdninách navštívit Zoologickou zahradu na Svatém Kopečku u Olomouce zdarma. Děti do 15 let měly volný vstup do ZOO od 21. prosince, kdy se konalo tradiční zdobení vánočního stromu dobrotami pro ptáky, až do 2. ledna příštího roku. V olomoucké zoologické zahradě žije 200 druhů a přes tisíc zvířat. Loni zahradu navštívilo 232.000 lidí.

SPOLEČENSKÉ UDÁLOSTI

Dne 6. ledna sloužil mši svatou na počest svátku Tří králů arcibiskup olomoucký a metropolita moravský Jan Graubner v olomouckém dómu. Mši zpěvem doprovodil kostelní sbor chrámu Panny Marie Sněžné.

Symposium ke svatořečení Jana Sarkandra, jehož kanonizace se předpokládá v květnu, se konalo ve dnech 31. ledna a 1. února v prostorách Arcibiskupského kněžského semináře. Pořadatelem byla Metropolitní kapitula u sv. Václava v Olomouci a Cyrilometodějská teologická fakulta UP.

Od roku 1993 mohou studenti UP denně navštěvovat studentské mše v chrámu Panny Marie Sněžné v Denisově ulici. Podle informací správce kostela navštěvují chrám studenti všech sedmi olomouckých fakult. V chrámu jsou pravidelně konány varhanní koncerty, závěrem loňského roku zde před šesti sty posluchačů účinkoval i folkový Spiritual kvintet. Barokní chrám, ve kterém působí přes 30 různých církevních i mimocírkevních společností, se nestal studentským stánkem náhodou. V kostelní kapli je údajně pochován zakladatel olomoucké univerzity Vilém Prusinovský z Vickova.

Pravidelné úterní večerní mše svaté v anglickém jazyce 14. 2. 1995 zavedla jako první v Olomouci kaple sv. Alexeje na Michalském návrší. Bohoslužby jsou určeny především zahraničním studentům a lektorům UP a pracovníkům zahraničních firem působících v Olomouci.

Návštěva papeže Jana Pavla II. v Olomouci a kanonizace Jana Sarkandra byla stanovena na 20. a 21. května. Dne 6. 2. přijela do Prahy vatikánská delegace v čele s Robertem Tuccim. Projednávala se zainteresovanými stranami program květnové návštěvy papeže v Praze a Olomouci. Kromě souhlasných názorů především z řad římskokatolických kněží a věřících se ozvaly i nesouhlasné hlasy jednak s návštěvou samou /argument přílišné finanční náklady, v krátké době již druhá návštěva papeže apod./, jednak s kanonizací Jana Sarkandra. Teprve později /viz/ bylo oznámeno, že bude svatořečena i Zdislava z Lemberka.

Jan Sarkander

V rozporuplné době, kdy se odboj protestantských stavů v dědičných zemích Ferdinanda II. rozšířil v roce 1619 z Čech na Moravu a vedl k politickým a náboženským sporům, působil v Holešově na panství katolického pána a zemského hejtmána Ladislava Popela z Lobkovic katolický kněz Jan Sarkander.

Narodil se 20. prosince 1576 ve Skočově u Těšína. Jeho bratr Mikuláš studoval na jezuitských latinských školách v Olomouci, po studiích působil jako farář ve Velkém Meziříčí, Vyškově a Opavě. Ke konci života se stal olomouckým kanovníkem.

Jan Sarkander studoval na jezuitských univerzitách v Olomouci a v Praze, v roce 1603 promoval na filozofické fakultě. Ve Štýrském Hradci pak pokračoval ve studiu teologie. V roce 1606 studia přerušil, oženil, se, ale během roku ovdověl, ke studiu teologie se vrátil a v roce 1609 přijal v Brně kněžské svěcení. Postupně působil v Jaktaři u Opavy, Uničově, Chrapváttech, Zdounkách, Boskovicích a v Holešově.

Když byl v roce 1619 uvězněn majitel holešovského panství a vzrostla nevraživost obyvatel holešovských vůči Sarkandrovi, odebral se do ústraní do polské Čenstochové. Po návratu byl obviněn, že v Polsku jednal o vojenské pomoci

proti vzbouřeným českým stavům. Byl zatčen a v olomoucké věznici krutě vyslýchán útrpným právem. Při čtvrtém výslechu byl na polomrtvém Sarkandrovi vymáhán obsah zpovědi majitele panství. Neohroženě však prohlásil, že jako katolický kněz je vázán zpovědním tajemstvím. 17. března 1620 pak zemřel ve vězení na následky mučení. Jeho olomoucký hrob v kostele Panny Marie na Předhradí se stal poutním místem.

Slavnost blahořečení Jana Sarkandera se uskutečnila v Římě v roce 1860. Jeho ostatky byly pak uloženy v olomoucké katedrále sv. Václava.

Zdislava z Lemberka

Zdislava byla první z pěti dětí urozených a zbožných rodičů Přibyslava z Křižanova a paní Sigily, pocházející z jižní Itálie. Datum jejího narození je po roce 1220, ale přesně není známo. Zdislavin otec byl významnou moravskou osobností a zastával důležité úřady. Byl purkrabím v Brně, což byl první úředník tehdejší hradní správy. Byl velmi nakloněn klášterům, zvláště řádu cisterciáckému.

Zdislava prožila dětství a mládí na hradě Křižanov. Dostalo se jí všestranné výchovy, dokonce chtěla vstoupit do klášterní komunity. Provdala se velmi mladá, bylo jí něco přes patnáct let. Její manžel - Havel z rodu Markvarticů

- byl rytíř, který stál po boku krále Václava I. Udržoval těsné přátelství s olomouckým biskupem a tak měl pochopení i pro dobročinné úsilí své manželky.

Paní Zdislava se kromě svých světských povinností vyplývajících z jejího společenského postavení a péče o rodinu a čtyři děti věnovala chudým. Proto byla uctívána a nazývána matkou chudých. Se svým manželem postavila v Jablonném chrám sv. Vavřince s klášteřem pro dominikány a vstoupila do něj jako laická spolupracovnice. Také v Turnově nechala postavit pro dominikány kostel a klášter. Zdislava se nedožila vysokého věku, zemřela na hradě Lemberku v roce 1252 a byla pochována v kostele sv. Vavřince v Jablonném. Blahoslavena byla 28. 8. 1907.

Problémy s financováním návštěvy papeže Jana Pavla II. v České republice připustil mluvčí českých římskokatolických biskupů M. Fiala. Podle něho návštěva ve dnech 20. a 21. května si vyžádá náklady ve výši "desítek miliónů" korun, které bude hradit hlavně církev, částečně stát a města, která papež navštíví. Podle něj stát poskytne tři milióny korun a Olomouc uvolní na to, co městu po návštěvě trvale zůstane, sedm miliónů korun.

Ve středu 8. 3. arcibiskup Jan Graubaer oznámil, že Jan Pavel II. Sarkandrovu kapli pro špatný zdravotní stav

nenavštíví. Mimo kanonizaci Jana Sarkandra, která se uskuteční 21. května na olomouckém letišti od 9.30 hod., se papež téhož dne vpozdvečer setká na Svatém Kopečku s mládeží. Arcibiskup označil za přehnané tvrzení, že návštěva Jana Pavla II. si vyžádá desetimiliónové náklady, podle jeho slov půjde o 10 až 15 miliónů korun. V témže dni se v Olomouci připravuje i kanonizace Zdislavy z Lemberka. Ta byla v roce 1907 blahorečena v Římě, pochází z Křížanova na Dražanské vysočině a svatořečena má být především za "zázračné" uzdravení desítek lidí. "Arcibiskup vyjádřil přání, aby svatořečení Jana Sarkandra nebylo chápáno tak, že církev chce znovu provádět katolizaci země."

Bronzový a stříbrný relikviář pro ostatky Jana Sarkandra, dar olomoucké arcidiecéze Janu Pavlu II., při květnovém svatořečení zhotovil akademický sochař Otmar Oliva z Velehradu. Ten je také autorem návrhu zlatých, stříbrných a bronzových mincí, které budou u příležitosti svatořečení vydány. Na lícové straně je Sarkanderova podobizna s nápisem Joanes Sarcander Martyr, na rubu se nachází kříž s ratolestí. Pamětní mince má poloměr 2,5 cm.

Majitelé některých ubytovacích zařízení v Olomouci se rozhodli v době návštěvy papeže pronajímat pokoje za ceny, které převyšují světové. Jeden z vatikánských organizátorů papežovy cesty se dokonce vyjádřil, že za nocleh tolik ne-

zaplatil ani v Hollywoodu. Plánovaná návštěva papeže má stát církev deset miliónů a město Olomouc kolem šesti miliónů /viz výše/.

Nové vydání mapy Olomouce připravila u příležitosti návštěvy papeže v hanácké metropoli společnost AAA Agency za spolupráce Úřadu města Olomouce.

Později, až 10. dubna papež ve Vatikáně oficiálně potvrdil svůj úmysl kanonizovat také v Olomouci blahosla-venou Zdislavu z Lemberka. Obraz její velikosti 3 x 6 m potřebný pro slavnost svatořečení vytvořil akademický malíř Jaroslav Šerých. Zdislava je v římskokatolické církvi uctí-vána jako ochránkyně rodiny a často byla nazývána "matkou chudých".

Od druhé poloviny dubna stavěli řemeslníci na bývalém vojenském letišti v Olomouci - Neředíně oltář ve tvaru podko-vy - dlouhý 150 m - a několik polních kaplí. Pyrotechnici ministerstva vnitra čistili letiště od zbytků drobné munice, kterou tam zanechaly sovětské vojenské jednotky.

V květnu byly v podstatě dokončeny všechny stavební, ozvučovací a spojařské práce. Stavební úřad města vydal 325 povolení k stánkovému prodeji, který byl mimo Horní náměstí povolen na celém území města. Město zakoupilo k zajištění

hygieny také 120 kusů mobilních WC, které spolu s velkoobjemovými kontejnery tvořily tzv. hygienická hnízda. Bylo ukončeno i zpevnění polních cest, jako přístupových tras na letiště.

Do příprav se, třebaže v jiném směru, zapojilo i Vlastivědné muzeum v Olomouci, které připravilo výstavu Jan Sarkandr a jeho doba. Byla otevřena od 18. května do 13. srpna 1995.

Hlavním cílem pastorizační návštěvy papeže v neděli 21. května 1995 v Olomouci byla kanonizace dvou nových světců, Jana Sarkandra a Zdislavy z Lemberka. Aktu svatořečení, který se oproti zvyklostem konal výjimečně mimo Řím, přihlížely přes chladné a deštivé počasí statisíce poutníků z České republiky a ze zahraničí.

Olomouc se tak na jeden den stala světovým sídlem katolické církve, kde papežem nejvyššího představitele státu Vatikán v druhý den jeho návštěvy České republiky očekávalo na místě bohoslužeb v areálu letiště Neředín téměř 250 tisíc lidí z Moravy, Čech, ale i Polska, Rakouska, Slovenska a dalších zemí. Mezi hosty byli také vyslanci a velvyslanci dvanácti států a někteří čeští ministři.

Papež po příjezdu papamobilem na letištní plochu nejdříve pozdravil účastníky slavnosti a udělil jim požehnání.

O půl desáté pak začaly oslavy průvodem, v jehož čele šlo na 60 kardinálů, biskupů a dalších představitelů církevního kléru. Následovala vlastní mše s kanonizací, kdy papež prohlásil za svatého Jana Sarkandra a Zdislavu z Lemberka. Papež poprosil při mši jménem všech katolíků za odpuštění křivd spáchaných na nekatolících v pohnutých dějinách českého národa. Jako "papež římské církve" zároveň řekl, že katolická církev "odpouští všechno zlé, co vytrpěly zase její děti".

Po skončení svatořečení a mše odjel papež do rezidence olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera, kde spolu s biskupy poobědval. Odpoledne se přesunul na nedaleké poutní místo na Svatém Kopečku, kde před chrámem Navštívení Panny Marie proslovil kázání k téměř 13 tisícům mladých věřících.

V pondělí odletěl papež do polského Skoczowa, rodného místa nového moravského světce Jana Sarkandra. Zpět do Říma odletěl z Ostravy, kam se vrátil a kde se krátce setkal s premiérem české vlády Václavem Klausem.

Při kanonizaci Jana Sarkandra a Zdislavy z Lemberka asistovalo téměř 150 policistů z Olomouce, Ostravy a dalších měst. Pořádek pomáhalo zajišťovat také 250 vojáků druhého armádního sboru z Olomouce.

Podle informací však k žádným výtržnostem nedošlo. Na ploše letiště bylo přítomno také 65 zdravotníků, z toho více než třetinu tvořili lékaři. K dispozici měli 6 sanitních vo-

zů a 6 lůžek jednotky intenzivní péče a mobilní soupravu pro měření EKG. Za dobu trvání kanonizace museli zasahovat asi u třiceti případů. Nejčastější zranění byly po pádu na kluzkém bahně. Vytrvalý déšť letiště rozbahnil a lidé místy zapadali do bláta až po kotníky. Řádové sestry, kněží a obslužný personál byli po pás od bláta. Ani bahňitý terén neodradil některé věřící, aby nepokleklí v okamžicích, kdy to katolický bohoslužebný obřad předepisuje. Některé případy si však vyžádaly i odvoz do nemocnice. Tři návštěvníci byli stíženi srdeční slabostí, dalšímu z přihlížejících museli lékaři ošetřit zlomený loket. Jedna z polských účastnic byla ošetřena na akutní břišní příhodu.

V polovině června 1995 byla z účtu olomouckého městského úřadu vyplacena částka 5 419 982 korun v souvislosti s květnovou návštěvou Jana Pavla II. Tato suma však údajně nebyla konečná a podle předpokladu měly být skutečné výdaje přibližně o 20 000 korun vyšší.

Ve středu 5. 7. 1995 si evangelíci spolu s ostatními křesťanskými církvemi připomenuli 110. výročí smrti prvního moravského metropolitů Metoděje, který se svým bratrem Cyrilem založil "naši nejvýraznější náboženskou tradici".

Bohoslužba se konala v Husově sboru.

Týž večer se v olomouckém sboru konala ekumenická bohoslužba společenství reformovaných církví k připomenutí 580. výročí upálení Mistra Jana Husa.

Ve čtvrtek 13. 7. 1995 navštívilo Velehrad a Hostýn 50 katolických esperantistů z celéh Evropy, který se v Olomouci účastnili týdenního mezinárodního Kongresu esperantistů. Kongresu se účastnil také kardinál Miloslav Vlk, který v esperantu celeburoval mši. V pátek 14. 7. byl kongres zakončen mší. Sloužil ji olomoucký arcibiskup a metropolita moravský Jan Graubner.

V chrámu sv. Mořice celeburoval v úterý 7. 11. 1995 kardinál Miloslav Vlk slavnostní mši konanou u příležitosti setkání českých a slovenských představitelů katolické církve.

Mezi významné události roku patřilo i 150. výročí železničního spojení Olomouce s Prahou nebo jinak řečeno: 20. srpna 1995 uplynulo přesně 150 let od chvíle, kdy z Olomouce do Prahy přijel první vlak. Do samotné Olomouce však přijel po Severní dráze císaře Ferdinanda vlak už 17. října 1841.

150. výročí bylo připomenuto 20 jízdami zvláštních parních vlaků, pro které byl vydán speciální jízdní řád. Směřovaly po trati z Olomouce do Prahy, z Olomouce do Ostravy a do Brna. Počítalo se také s parním vlakem, který jel z Bračislavy a pokračoval přes Vídeň - Břeclav až do Olomouce. Kromě toho byly v provozu mimořádné vlaky na vedlejších tratích z Olomouce do Opavy, do Valašského Meziříčí, do Hrubé Vody, do Šumperka a do Prostějova. Vlaky s parním pohonem jely kromě toho v Čechách na 12 dalších trasách.

Hlavní oslavy proběhly 19. a 20. srpna, kdy roku 1845 projel na trati z Olomouce do Prahy první vlak.

V srpnových dnech si mohli zájemci prohlédnout v olomouckém depu kolejových vozidel 17 parních lokomotiv /včetně nejstarších z 20. let/ a 25 provozních lokomotiv. Z osobního nádraží jezdily do depa dva historické motorové vozy M 131 a M 120, jejichž kyvadlový provoz probíhal podle potřeby.

Vlak vyjel z Olomouce do Prahy 20. srpna, tj. v neděli ráno. Jízdenky byly prodávány na tiskovém oddělení Generálního

ředitelství Českých drah.

Cena jízdenky 999 Kč zahrnovala i občerstvení.

Jízdní řád:

8.50	z Olomouce
9.10 - 9.35	Červenka
9.57 - 10.21	Zábřeh na Moravě
11.02 - 12.21	Česká Třebová
12.30 - 12.37	Ústí nad Orlicí - město
12.51 - 13.31	Choceň
14.00 - 14.30	Pardubice
15.05 - 15.47	Kolín
16.45	Praha - Masarykovo nádraží

Vlakové souprava - sestava - salónní a jídelní vozy, byla tažena historickými parními lokomotivami, které patří k vrcholům umu českých techniků; byly to výrobky Škody Plzeň známé pod názvem Albatros.

Krátce po slavnostním vlaku vyjel z Olomouce i tzv. fotovlak určený především fanouškům železniční dopravy, kteří si událost chtěli nafilmovat nebo vyfotografovat. Cena jízdenky byla 180 korun, do Prahy vlak přijel před 17.00 hod. Vlak byl tažen historickými parními lokomotivami - Mikádem a Šlechtickou, zvanou odborníky také "Děčínská Líza".

Do oslav se zapojilo i Poštovní muzeum - výstava, tra-

diční příležitostná razítka, známky a pamětní listy. Dále byla vydána série pohlednic a reprezentační publikace a různé katalogy. O víkendech mezi 19. srpnem a 3. zářím byly v okolí Prahy vypravovány historické vlaky - tradiční hlubočepský "semering" a vlak do Lán.

Historický vlak dojel do Prahy na Masarykovo nádraží. Zastavoval na stejných místech jako předchůdce před 150. lety. Pět minut před pátou odpoledne dorazil do cíle. Jeho příjezd avizovala jízda 88 let staré lokomotivy Arcivévoda Karel. Ministr Stráský přivítal generálního ředitele českých drah Bazalu a jeho kolegy z Německa, Rakouska, Maďarska a Polska.

Generální ředitel Českých drah Josef Bazala řekl, že železniční doprava je podle statistických údajů za poslední rok šestnáctkrát bezpečnější než silniční, pokud jde o počet nehod, jejich následků a obětí.

Vůbec první parní vlak na území nynější České republiky přijel již v roce 1837 do Břeclavi. Trať Olomouc - Praha dokončená v prvním pololetí 1845 v délce 250 kilometrů měla prvořadý význam pro hospodářský a národní vzestup českých zemí ve druhé polovině 19. století.

V areálu lokomotivního depe Masarykova nádraží byla uspořádána výstava lokomotiv a v salónku Masarykova nádraží znovu instalována socha prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.

Oslewy pokračovaly slavnostním plesem na Žofíně a ve-
černím ohňostrojem.

Ne příliš často v dějinách se setkáváme s tím, že by
byla otevírána nová budova určená pro potřeby takové insti-
tuce, jakou je archiv. Většinou archívy sídlí ve starých bu-
dovách, někdy v areálech starých zámků nebo měšťanských domů.
Z mnoha archívů jež jsou v naší republice, patří oba olo-
moucké mezi ty přední, významné, které ochraňují nesmírně
cenné památky - dokumenty z naší minulosti. Proto je pří-
jemné a až překvapující i z hlediska časového, že v repre-
zentační publikaci, vydané u příležitosti slavnostního o-
tevření budovy archívů, můžeme číst tato úvodní slova před-
nosy Okresního úřadu v Olomouci JUDr. Františka Neplecha:

"Dne 14. prosince 1995, kdy je slavnostně otevírána bu-
dova, které bude sloužit dvěma významným institucím, a to
státnímu okresnímu archivu a pobočce Zemského archivu Opava,
je nesporně významným dnem nejen pro olomoucký okres a stře-
domoravský region, ale i pro celou naši republiku. Neboť
ohlédneme-li se zpět, pak jsme nuceni konstatovat, že našim
archívům, těmto nevyčerpatelným zdrojům zpráv o naší minulosti,
nebyla nikdy věnována tak mimořádná pozornost, jak se to děje
dnes. Jsme si totiž vědomi, že žádný stát, který chce být

považován za kulturní, nemůže a nesmí resignovat na svou historii, která je základem naší přítomnosti a která jako jediná může být zdrojem naší národní hrdosti. Není tím vůbec míněno nějaké nacionalistické vlastenčení, ale skutečná hrdost na příslušnost k národu a zemi, která má své místo v rodině evropských národů. Toto pak vedlo naše úvahy i k myšlence dát těmto oběma archivům důstojné prostředí, odpovídající vzhledem i vybavením potřebám těchto významných vědeckých a odborných institucí. Okresní úřad je hrdý na to, že mohl napomoci tomu, aby budova tohoto olomouckého archivu byla na takové úrovni, která je srovnatelná s obdobnými objekty nejen na našem území, ale i v sousedních státech.

Vybudováním tohoto moderního objektu, vybaveného všestranně špičkovým zařízením, je dán základ k tomu, aby bylo nejen zajištěno odpovídající prostředí pro uložení všech cenných archiválií, ale aby i pracovníkům obou archivů byly optimální podmínky pro jejich práci a badatelům archivu pro jejich studium dány.

Nechť tedy tato budova slouží plně k prospěchu celé naší země."

Po cestě z Prahy do Ostravy se ve středu 18. ledna v dopoledních hodinách zastavil v Olomouci prezident Polské republiky Lech Walesa. Podle primátora RNDr. Ivana Kosatíka to byla po osmatřiceti letech návštěva hanácké metropole hlavou státu. /Naposledy se zde zastavil v roce 1957 Nikita Chruščov/. Primátor chápal návštěvu kromě jiného jako zviditelnění Olomouce jako historického města v rámci Evropy.

Polský prezident navštívil radnici, arcibiskupství a prohlédl si chrám sv. Mořice. Od zástupců města obdržel 9 archů historických dokumentů vázaných v kůži. Bylo mezi nimi několik stran textu o pohybu polského krále Jana Sobieského III. v Olomouci /je po něm v Olomouci pojmenována jedna ulice/ při tažení proti Turkům na Vídeň v roce 1683, kopie dopisu Jana Sobieského /adresovaný za Hané/ manželce a kopie rytin z druhé poloviny 17. století. Soubor byl vyroben v olomouckém nakladatelství DANAL.

Arcibiskup olomoucký a metropolita moravský Jan Graubner chápal návštěvu polského prezidenta jako zástupnou - podle něj se téměř všichni katoličtí státníci, kteří navštíví naše ústavní představitele v Praze, zastavují u arcibiskupa pražského. Ten je v současné době mimo republiku. "Ještěkdyž tedy navštíví Lech Walesa Olomouc, zastaví se u nejvyššího církevního představitele, který je právě v zemi" /Jan Graubner/.

Australský velvyslanec Jonathan Thwaites navštívil 15. 2. Olomouc. Podle primátora Olomouce RNDr. Ivana Kosatíka, existuje na české i australské straně vůle posunout komunikaci mezi státy z nejvyšší úrovně na nižší články. Město Olomouc by mělo v budoucnu navázat kontakty s univerzitním městem podobného významu a velikosti v Austrálii. Podle mluvčí olomoucké radnice M. Mackové to na dvoudenní návštěvě představitelům Olomouce australský velvyslanec přislíbil.

Olomouc pro tento rok vytvořila program s názvem "Platforma Veenendaal". Program zahrnuje konkrétní akce, které obě města letos společně podniknou. První bude účast delegace olomouckých podnikatelů a zástupců města na Kontaktních dnech podniků v nizozemském Veenendaalu ve dnech 7. a 8. března.

Dům U zlatého jelena v Olomouci nebude sloužit Česko-francouzskému sdružení pro spolupráci Olomouc-Toulouse, jak se předpokládalo. Informoval o tom ředitel úřadu práce Vladimír Válek, podle něhož původně velkolepé plány byly zamítnuty proto, že nově zvolený ředitel Hospodářské komory v Toulouse zrušil z finančních důvodů řadu aktivit v zahraničí. Olomouc se snaží získat náhradu z regionu v oblasti Pikardie, nepočítá ale se založením dalšího sdružení.

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Zřejmě by bylo mnohem příjemnější, kdyby pro tuto kapi-
tolku kroniky nebylo dostatečné množství podkladů. Bohužel,
je tomu naopak a zdá se, že v nejbližším období k zásadnímu
poklesu trestní činnosti nedojde. Je smutné, že přestupky
i veškerá trestní činnost jsou výrazně brutálnější, vraždy
už nejsou, mnohdy spojeny s fyzickým i duševním mučením, vý-
jimkou. O další trestné činnosti nemluvě. Je zcela zřejmé,
že nejdříve, budeme-li chtít, aby se poměry zlepšily, bude

třeba věnovat pozornost jistě legislativě, ale především prevenci. Je nutné začít s ní už u dětí. Následující neúplný chronologický přehled trestné činnosti a přešlapů to potvrzuje.

Trojici mladistvých - Vladislava H. /1978/, Martina K. /1978/ a Romana Š. /1977/ z Olomouce - obvinil policejní vyšetřovatel z vloupání do 7 zaparkovaných vozidel, kterého se měli dopustit v prosinci 1994. Některá auta mladiství přechodně i užívali - proto jim bylo sděleno i obvinění z trestných činů neoprávněného užívání a poškození cizí věci. Kromě toho jsou obvinění i z vloupání do trafiky, odkud zmizelo zboží za 13 tisíc korun.

Další tři mladiství Jan V. /1979/, Jiří L. /1978/ a Tibor L. /1979/ byli 22. 1. 1995 obvinění z vloupání do 6 vozidel. Škoda 35 tisíc korun.

Neznámý pachatel odcizil během víkendu v laboratoři katedry organické chemie v areálu UP počítač. Mnohem větší škodu způsobil tím, že odpojil přístroje, které řídila karta v počítači a zničil speciální mikrováhy. Ochromil výzkum katedry a znemožnil studentům pokračovat v diplomových pracích. Zloděj vylomil mříže a rozbil skleněné výplně oken. Škodu na přístro-

jích lze těžko vyčíslit. Jen počítačová karta stojí cca 150 tisíc korun a nové váhy téměř půl miliónu.

3. ledna v době krátké nepřítomnosti matky v bytě zapálila dvouletá dívenka zápalkami sedací soupravu. Oheň se rozšířil na další zařízení v bytě a způsobil škodu za 193 tisíc korun. Nikdo nebyl zraněn. /Olomouc, Průchodní ulice/. Pouze otec si způsobil mírné popáleniny, když se snažil požáru zabránit.

Čtvery dveře překonal lupič, aby se 9. 1. 1995 /v noci na pondělí/ dostal do cestovní kanceláře Bohemia Fantasy v Riegrově ulici v Olomouci. Kopírovací stroj v hodnotě 35 000 korun v blízkosti kanceláře zahodil. Majiteli kanceláře vznikla škoda 15 000 korun.

Dne 4. ledna /středa/ večer na Masarykově třídě vytrhl 80 leté ženě z ruky kabelku se 400 Kč. Pádem na zem utrpěla žena zranění.

Tři muži /mladíci ?/ obestoupili ve středu 11. ledna ve večerních hodinách v domě na Synkově ulici 45 letou ženu vracející se do svého bytu. Stříkli jí do očí slzný plyn, vytrhli z rukou kabelku s 30 korunami.

V noci na 12. ledna vnikl násilím do objektu firmy MIKA v Hamerské ulici neznámý pachatel. V údajně nedobytném trezoru vysekal díru a odnesl v hotovosti 86 500 Kč. Zmizel.

Do obchodu /hračky-drogerie-elektronika/ se v Olomouci v Havlíčkově ulici v době od 21. do 23. ledna vloupal neznámý pachatel. Odnesl zboží za 180 tisíc. Poškozeným je vietnamský státní příslušník.

Z trestných činů krádeže, podvodu a zanedbávání povinné výživy obvinil policejní vyšetřovatel pětatřicetiletého Jaroslava N. z Olomouce. Obviněný dluží od srpna 1993 na výživném na nezletilé dítě téměř 12 tisíc korun, manželce odcizil baterevný televizor a podvodně vylákal na redakci olomouckého obdeníku PULS 500 korun. Částku si vyzvedl loni jako zálohu na plat - v redakci podepsal zaměstnaneckou smlouvu. Do práce nenastoupil a peníze nevrátil.

V noci na 18. ledna byl odcizen belgickému státnímu příslušníkovi vůz Audi 100 /na třídě Svobody/. Škodu policie vyčíslila na 835 000 korun.

Vyšetřovatel policie ČR 18. ledna obvinil z trestného činu

t ý r á n í s v ě ř e n é o s o b y Lubomíra L. /1965/
z Olomouce, který fyzicky napadal svou nezletilou dcerku, ne-
dával jí jíst, držel ji v bytě a nepouštěl ji ven.

Z trestného činu výtržnictví a útoku na veřejného čini-
tele obvinil vyšetřovatel jedenatřicetiletého Štefana D. a pětá-
třicetiletého Václava J. z Grygova. V úterý ve večerních hodi-
nách v olomoucké restauraci U Kapličky vyprovokovali hromadnou
rvačku a napadli i přivolanou policejní hlídku.

Ke krádeži klavíru Petrof došlo v době od loňského 24. pro-
since do letošního 5. ledna v Moravském divadle. Škoda vyčísl-
ena na 20 000 korun. V tisku bylo to chápáno i jako perlička,
neboť - klavír není špendlík!!!

Polský autobus s 66 turisty /směr Itálie/ se ve čtvrtek
večer 19. ledna v Olomouci na křižovatce ulic Brněnská a Hra-
niční střetl s tramvajovou soupravou. Nehodu zavinil polský
řidič - následkem nepřiměřené rychlosti autobus neubrzdl
a vjel na křižovatku na červenou. Na autobuse činila škoda
600 000 korun, na tramvaji 400 000. Naštěstí bylo jen jedno
lehké zranění jednoho ze dvou cestujících v tramvaji.

Koncem ledna v černé kronice v tisku byla zveřejněna informace, že v Olomouci na ubytovně na Jeremenkově ulici došlo ke znásilnění 22 leté české dívky stejně starým Ukrajincem. O tři dny později /31. ledna/ tuto zprávu tisk dementoval s tím, že znásilnění si žena z neznámých důvodů vymyslela a že k milostnému styku došlo dobrovolně. Trestní stíhání bylo zastaveno.

Pozornost veřejnosti byla v únoru obrácena k případu, který nemá snad v dějinách Olomouce obdoby. Snad stačí uvést několik názvů článku z tisku, aby slova byla potvrzena: "Dětská pornografie na Hané", "Policie v Olomouci vyšetřuje případ zneužívání nezletilých dívek cizincem", Vyšetřování naznačuje, že cizinec na Olomoucku zneužíval 24 děvčat. Počet čtrnácti - až šestnáctiletých dívek na Olomoucku, jejichž mravní výchovu ohrožoval jedenašedesátiletý cizinec žijící u nás, během vyšetřování vzrostl z deseti na čtyřiaadvacet. Žákyně základních škol a učilišť ze Šternberka i Olomouce muž většinou fotografoval v jednom z olomouckých bytů ve velmi choulostivých pozicích. Jak uvedl policejní vyšetřovatel, měl cizinec s některými z nich po jejich souhlasu pravděpodobně i pohlavní styk. Za fotografování děvčatům platil většinou pět set nebo šestset korun, za pohlavní styk mohla být částka i vyšší. Muž je vyšetřován pro podezření z trestných činů ohrožování mravní výchovy mládeže

a pohlavního zneužívání v olomoucké vazební věznici. Za tyto trestné činy může být potrestán odnětím svobody až na osm let. Policie dosud neprokázala, že by se obscénní fotografie jakým-koli způsobem rozšiřovaly u nás nebo v zahraničí. V opačném případě by bylo obvinění rozšířeno o trestný čin ohrožení mravnosti. Vzhledem k tomu, že některým z dívek ještě není 15 let, jsou trestně nepostižitelné. Celou záležitostí se zabývají i pracovníci referátu sociálních věcí Okresního úřadu v Olomouci.

Z trestných činů týrání svěřené osoby a omezování domovní svobody obvinil policejní vyšetřovatel 32 letého Jaroslava P. z Olomouce. Týral svou nevlastní 11 letou dceru a fyzicky napadl tchána, který se dívky ujal.

Z trestního činu zpronevěry byl obviněn poštovní doručovatel pošty Olomouc 9, 24 letý Martin Š. Nepředával část poštovních dobírek a falšoval doklady o jejich převzetí. Škoda 86 tisíc.

V noci na 31. ledna vnikl do objektu Fakulty tělesné kultury UP neznámý zloděj /počítač, fax, telefon. přístroje aj./. Škoda činila 706 tisíc. Práci měl usnadněnu tím, že si mohl vzít z neuzamčené vrátnice klíče.

Množí se krádeže ve sklepech - jízdní kola, běžky, kola k osobnímu autu ... Elektrické pily, ruční elektrické vrtačky jsou předmětem zájmu mnoha pobertů.

Z krádeže, poškozování cizí věci, podvodu a zanedbání povinné výživy je obviněn David D. /24/ z Olomouce. V listopadu loňského roku vnikl do bytu jedenadvacetiletého Olomoučana a nezanechal tam otisky svých prstů pouze proto, že na co sáhl, to ukradl. Za sedm a půl tisíce bylo odcizených věcí. Povzbuzen snadným "úspěchem", vnikl v tom samém měsíci do objektu TJ Lokomotiva Olomouc, kde vypáčil půl tuctu dveří, aby získal spotřební elektroniku a další věci. Vzniklá škoda je dvacet tisíc korun. V prosinci David "šlohnul" občanský průkaz. Na ten se ubytoval v olomouckém hotelu U Dómu a z pronajatého pokoje si odnesl elektroniku za sedmnáct a půl tisíce korun. Na Nový rok si předsevzal pokračovat v loupežnické dráze. Hned v lednu se, opět na odcizené doklady, ubytoval v olomouckém penziónu, jehož majitelům způsobil škody za 25 tisíc korun. Z interhotelu Národní dům utekl bez placení. Výčet známých Davidových hříchů uzavírá neplacení výživného na svého tříletého syna. Jeho matce dluží přes tři tisíce.

Mimořádných policejních akcí v prvním a druhém týdnu února

preventivních akcí - se účastnila většina policistů olomouckého okresu. Policisté při těchto akcích zadrželi 3 pachatele trestných činů, předvedli 19 osob, z toho jednu hledanou osobu, zjistili 89 přestupků různého druhu a na pokutách vybrali 18 800 korun.

Neokolkované cigarety v hodnotě téměř 50 tis. korun /1030 krabiček/ spálili ve středu 8. 2. na neznámém místě pracovníci olomouckého inspektorátu České obchodní inspekce. Cigarety byly zabaveny Finančním a Celním úřadem při namátkových prohlídkách tržnic a při hraničních kontrolách.

Olomoucká univerzita terčem nenechavců - třetí krádež v poměrně krátké době. Před 10. únorem zmizelo ze stavby laboratoří fyzicky nářadí za 106 tisíc korun. A navíc 8. 2. /středa/ se do auta před univerzitou vloupal pachatel. Správci univerzitních budov odcizil bundu s 20 tisíci korunami.

Stravenky firmy Sorbi, nejpřodávanější na střední Moravě, mění svou podobu. Podle K. Vysoudila z olomoucké divize firmy Sorbi je hlavní příčinou zvýšený nárůst pokusů o padělání současného typu stravenek, které budou platit pouze do 31. března. Nové stravenky v cenách za 15 a 40 korun budou tištěny na papíru

s vodotiskem a opatřeny UV vláknem. Firma Sorbi dopošud své stravenky prodává v 11 okresech, z toho 6 moravských. Jen na Olomoucku se počet velkoodběratelů stravenek z řad podniků a organizací blíží počtu 300.

Předmětem zájmu nenechavců byla také měď v různých podobách a podobách, kterou prodávali ve Sběrných surovinách.

Krádež v ZOO - z kanceláře po násilném vylomení dveří si zloději odnesli elektronickou markovací pokladnu v hodnotě 40 tisíc.

Mladiství Tomáš R. /1979/ a Robert V. /1978/ v noci na 15. února násilím vnikli do 6 osobních automobilů v ulicích Olomouce. Škoda 10 000 korun. S jedním autem odjeli, ve Šternberku byli hlídkou zadrženi. Podle představitele policie Jaroslava Skříčila klesá trestná činnost v okrese, ale roste kriminalita mládeže.

Dopaden bankovní lupič, který od listopadu 1993 do listopadu 1994 vyloupil celkem 7 pošt, bank a firem na Olomoucku. Škoda cca 4 mil. korun. Dopadení bylo označeno za největší úspěch olomoucké policie. Ocenil je i policejní ředitel Tomášek při návštěvě Olomouce.

V přesně nezjištěnou dobu došlo ke kuriózní krádeži v Olomouci. Z opravovaného kostela P. Marie Sněžné zmizela měděná pozlacená koule umístěná dokonce na chrámové věži. Škoda 30 000 Kč. Podle pozdějšího tvrzení zmizela 22. února.

O vraždu se pokusil v neděli 26. února 1995 v Olomouci na diskotéce 17 letý mladík. Při konfliktu s 21 letým kamarádem, kterého vyzval, aby si konflikty vyřešili venku, ho bodl vystřelovacím nožem do krku. Olomoucký vyšetřovatel čin ohodnotil jako pokus o vraždu.

Policisté stíhají 16 letou za kuplířství. Kromě 62 letého cizince /Ital/ obvinila policie v případě fotografování mladých děvčat v choulostivých situacích také 16 letou dívku. Obviněná se také podílela na ohrožování mravní výchovy mládeže a ohrožování mravnosti. Pro tento čin bude také stíhán hlavní pachatel. Cizinec, který na Olomoucku žije s celou rodinou, je ve vyšetřovací vazbě pro ohrožení mravní výchovy mládeže a pohlavní zneužívání. Pravděpodobně kolem 24 děvčat, žákyň základních škol a učilišť z Olomouce a Šternberka, fotografoval v jednom z olomouckých bytů a poté měl s některými s jejich souhlasem i pohlavní styk. Za fotografování v obscénních pozicích děvčatům platil pravděpodobně předem dohodnuté částky do 600 korun, za pohlavní styk vyšší částky. Obviněná 16 letá dívka mu děvčata k fotografo-

vání sháněla a zajišťovala. Navíc oba pachatelé děvčatům ukazovali pornografické časopisy.

Vyšetřovatel policie ČR v Olomouci usvědčil tři mladé muže z Hané ze série krádeží, při kterých způsobili od počátku školního roku škodu za 950 tisíc. Seznam ukradených věcí je dlouhý a zahrnuje i čtyři počítače a spotřební elektroniku. Zloději násilím vnikli do budov UP, Křesťanského sdružení mladých, ordinace praktického lékaře atd. Byli obviněni z krádeže ve spolupachatelství a poškozování cizích věcí.

Lubomír K. /1974/ byl 9. března 1995 vyšetřovatelem Policie ČR v Olomouci obviněn z trestného činu podvodu. Jako zaměstnanec soukromé bezpečnostní agentury si krátil dlouhou chvíli tím, že postupně 133 krát telefonoval do zahraničí. Majiteli způsobil škodu 47 tisíc korun.

Vrtulník Letecké záchranné služby havaroval v časných ranních hodinách 10. března /pátek/ u Těšetic. Podle tiskové mluvčí Policie ČR nebyl nikdo raněn. Škoda dosud není vyčíslena. Případ vyšetřuje Obvodní oddělení v Lutíně ve spolupráci se Státní leteckou inspekcí Praha.

V době od 11. do 13. března se neznámý pachatel vloupal do

prodejny Kuchyňka na olomouckém Dolním náměstí. Do nákladního auta /zřejmě/ si naložil kuchyňské potřeby za 340 000 korun.

V ranních hodinách oznámil anonym na SOŠ Štursová v Olomouci, že je v budově umístěna časovaná bomba. Přivolání specialisté vyklidili školu a zjistili, že objekt není ohrožen. Skoro ve stejnou dobu se stejný případ stal ve Šternberku. V okrese je to v krátké době třetí případ. Vyšetřovatel založil trestní spis na neznámého pachatele s obviněním na šíření poplašné zprávy.

Z trestného činu podvodu obvinili policisté 28 letého Martina S. z Olomouce, který v roce 1993 pětkrát opakovaně na fakturu odebral z centrálního skladu akciové společnosti Drogerie Olomouc zboží v hodnotě 81 500 korun. Protože faktury do dnešního dne neproplatil, poškozená společnost na něho podala trestní oznámení.

Dva vedoucí pracovníci DP města Olomouce, ing. V. J. a E. R. jsou obviněni z podvodu, protože údajně převzali přibližně 10% provizi z částky 1,7 mil. Kč, které DPO zaplatil v roce 1992 za sedm pokladen pro automatizovaný výdej jízdenek. V souvislosti s tímto obviněním se současně prověřují i další fakta z hospodaření DPO.

Ve svém bytě v Norské ulici v Olomouci 15. března odpoledne nalezen mrtvý podnikatel Z. Š. /1944/. Pplk. Karel Kročil z expozitury Krajského úřadu vyšetřování v Olomouci: "Jde jednoznačně o brutální vraždu, právě jsem se vrátil z pitvy, která to jasně prokázala. Je to v letošním roce první vražda v Olomouci. Víme toho pochopitelně již více, ale zatím nemohu další podrobnosti prozradit."

Střet s autobusem nepřežili při dopravní nehodě ve středu /22.3./ na Olomoucku dva lidé v Tatře 613. Řidič jel nepřiměřenou rychlostí a na vlhké vozovce nezvládl před mírnou zatáčkou řízení. Střetl se čelně s protijedoucím autobusem. U řidiče autobusu bylo zjištěno dechovou zkouškou požití alkoholu - škoda na obou vozidlech cca 120 000 Kč.

Kuchyňský nůž použila "jako argument" při hádce se svým manželem 40 letá Marie S. z Olomouce. Bodla jím 49 letého manžela do břicha. Ten utrpěl vážné zranění, byl hospitalizován ve Fakultní nemocnici. Vyšetřovatel obvinil ženu z trestného činu ublížení na zdraví.

Slovně napadl úředníci městského úřadu v Olomouci v listopadu 1994 40 letý Lubomír L. z Olomouce. Nebyl spokojen s vyříze-

ním své žádosti - podle informace z okresního policejního ředitelství jí přitom vyhrožoval "fyzickou újmou takovým způsobem, že v ní vzbudil důvodné obavy z usmrcení". Vyšetřovatel jej v těchto dnech obvinil z trestného činu násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci.

Tři ostravští kapsáři - 19 letý Miroslav D., 20 letý Jiří Z. a stejně starý Marek S. - si udělali koncem minulého týdne /23., 24.3./ výlet do Olomouce. Než byli při činu chyceni, stačili v tramvajích a autobusech okrást čtyři cestující /podle tisku a podle toho, co se vyšetřilo, ale pokud vím, byly i případy nehlášené a dokonce byla jedna okradená, která je "přinutila", aby jí peníze vrátili a dokonce aby jí poradili, kam odhodili její peněženku s doklady/. Oficiálně způsobili škodu přibližně za deset tisíc korun. Vyšetřovatel jim sdělil obvinění z trestného činu krádeže.

Z nám. Republiky v Olomouci zmizel v úterý /28.3./ mezi 16. a 18. hod. zaparkovaný mercedes ostravské firmy v ceně 1,2 mil. korun. Společně s autem byl odcizen i kufřík, ve kterém bylo 116 tis. korun

21 letý muž z Olomouce byl umístěn do psychiatrické léčebny, kde se zkoumá míra jeho odpovědnosti za spáchané trestné činy

pohlavního zneužívání mladistvých. Byly mu zatím prokázány tři případy, kdy osahával děvčátka od pěti do jedenácti let.

Policisté začátkem dubna uzavřeli případ "znásilněné" školáčky z Bruntálska. Pohřešovaná 16 letá dívka byla v únoru nalezena policejní hlídkou v Olomouci. Policistům oznámila, že byla 1. února na chodbě domu v Synkově ulici znásilněna neznámým mužem. Vyšetřováním vyšlo najevo, že si nedobrovolnou soulož vymyslela.

Čtyřem mladistvým oznámil 7. 4. 1995 vyšetřovatel Policie ČR obvinění z trestného činu krádeže formou spolupachatelství. V průběhu měsíce března a začátkem dubna stačili vykrást v ulicích města 29 zaparkovaných osobních vozů. Škoda je vyčíslena na 200 000 Kč.

Dne 13. 4. 1995 bylo Janu L. /1978/ z Olomouce sděleno obvinění z toho, že kradl mj. i v Holešovické tržnici v Praze a neštítel se okrást ani vlastní matku o 21 000 Kč. Policie do sud případ neuzavřela, nevylučuje se možnost obvinění z dalších krádeží.

Dne 22. 4. 1995 došlo k hádce mezi Michalem Ch. /1974/

a jeho rodiči. Syn se přestal ovládat a bodl matku kuchyňským nožem do břišní krajiny. Žena je hospitalizována ve FN, její léčení potrvá minimálně 3 měsíce. Syn je ve vazební věznici, byl obviněn z trestného činu ublížení na zdraví.

Dne 25. 4. 1995 vnikl neznámý pachatel do kanceláří firmy KAHAN na Sokolské ulici v Olomouci. V zásuvce psacího stolu našel klíče od trezoru a v něm tři příruční pokladny. Obsahovaly hotovost 580 tisíc a pistoli ráže 9 mm. Z vedlejší místnosti ukradl ještě 2500 Kč a zmizel.

Od počátku dubna bylo v olomoucké pobočce Ekoagrobanky a Komerční banky zadrženo celkem šest falzifikátů naší tisícíkoruny. Padělky byly předány k odborné expertíze České národní banky. U všech je stejné koncové číslo 95 a např. kresba orla nemá dotažená křídla až na okraj papíru. Falešná měna pochází údajně z Polska a v ČR se vyskytuje prozatím jen řádově v desítkách. Jiné případy peněžních padělků nebyly na Olomoucku zjištěny.

Z trestného činu pohlavního zneužívání byli 16. 5. 95 obviněni Marian V. a Vladimír P. /oba ročník 1977/ z Olomoucka. Prvně jmenovaný měl intimní styk s 13 letou dívkou z Olomouce,

která posléze oběma poskytla další sexuální služby. Vedle toho oba v osobním autě u obce Mladějovice si vše zopakovali se 14 letou dívkou z Olomoucka. V obou případech věděli o nezletilosti svých partnerek.

Dva studenti olomouckého gymnázia s dalšími /mladším patnácti let/ ručním scannerem sejmuli pětitisícikorunovou bankovku a pětkrát ji vytiskli pomocí počítače na barevné tiskárně. Peníze se pokusili udat na olomouckém tržišti. Nevyšel jim ani první pokus, stánkař jednoho mládence zadržel a předal policii. Zbývající unikli a padělky zničili. Oba gymnazisté jsou stíháni na svobodě pro trestný čin padělání a pozměňování peněz, jejich mladší spolupracovník dosud není za své jednání trestně zodpovědný.

Manželský pár z Olomouce uzavřel v říjnu 1993 s mužem z Uničova dohodu o půjčce ve výši 75 tisíc korun s tím, že ji za měsíc vrátí. Zpět však po dlouhé době dostal jen 46 000. V lednu loňského roku pak uzavřeli půjčku s dalším občanem Uničova na částku 130 000 korun. Ten čeká na své peníze dodnes. Stejně dopadla i Sigma Olomouc, ústřední prodejna čerpadel, s kterou uzavřeli smlouvu o půjčce ve výši 210 000 korun. Manželé jsou stíháni pro trestný čin podvodu.

Koncem června poblíž mostu na Velkomoravské ulici vytáhli z řeky Moravy utonulou ženu dosud nezjištěné totožnosti. Ke zjištění příčiny smrti nařídila policie pitvu.

Dne 5. 6. večer lovíli olomoučtí potápěči z řeky Moravy před restaurací Bristol již třetí automobil v letošním roce. Parkoviště u restaurace je řešeno tak, že špatně zabrzděné odstavené automobily mohou snadno sjet do řeky.

Osmačtyřicetiletého občana navštívil ve čtvrtek /3.8./ neznámý člověk a domáhal se 20 000 Kč, které prý dotyčný dluží jisté osobě. Šlo o výmysl, vydíraný odmítl. Neznámý pak požadoval videopřehrávač. Pak alespoň videokazety. Protože vyhrožoval likvidací rodiny za pomoci zlínské mafie, kazety v hodnotě asi 900 Kč si skutečně vymohl.

V letech 1990 a 1991 ve více případech zneužíval svou dceru, tehdy jedenáctiletou 43 letý Jaroslav Š. z Olomouce ve svém bytě. Matka, která se to dozvěděla až nyní, vše oznámila a policejní vyšetřovatel sdělil muži obvinění z trestného činu pohlavního zneužívání.

Neveřejný proces s italským státním příslušníkem Aldem

F.P. /1934/ a Monikou S. /1979/ ze Šternberka, kteří jsou obviněni z pohlavního zneužívání mládeže a ohrožování mravní výchovy mládeže, začal ve středu 16. 8. u Okresního soudu v Olomouci. Obvinění se měli trestných činů dopustit na podzim loňského roku, kdy fotografovali několik dívek ve věku 14 - 16 let ze Šternberka a Olomoucka. Podle tehdejšího vyjádření olomouckých policistů byly dívky fotografovány v několika bytech v mimořádně obscénních pozicích. Šestnáctiletá Monika S. měla v tomto případě figurovat v roli kuplířky.

Podle zprávy z novin /z 24. srpna/ překvapili krátce po poledni olomouckého podnikatele v jeho kanceláři dva muži ve věku 25 a 27 let. Napadli ho fyzicky, donutili k odpojení a vydání telefonu a psacího stroje. Pak mu nařídili, aby zaplatil 200 000 Kč za údajně neuhrazenou fakturu a hrozili, že pokud tak neučiní, zlikvidují ho i s rodinou. Policie je krátce po činu dopadla a s obviněním z vydírání a loupeže je poslala za mříže.

Osmnáctiletou prodavačku ve večerce Na točně v Olomouci v nočních hodinách ve čtvrtek /24. 8./ přepadl neznámý pachatel. S maskou na obličeji mířil na prodavačku pistolí.

Když odmítla vydání peněz, chtěl si je vzít sám, ale prodavačka jej odstrčila. Pachatel ji udeřil do obličeje a z místa uprchl aniž něco vzal.

Podle zprávy v novinách z 29. 8. 1995 zadržela hlídka městské policie čtyřicetiletého Josefa Š. z Olomouce ve chvíli, kdy se na veřejnosti obnažoval před dětmi. Předala ho Policii ČR, která případ vyšetřuje jako trestný čin výtržnictví.

Trezor s penězi, počítač, barevný televizor, cigarety, lihoviny a další věci odcizil v Olomouci neznámý noční zloděj z baru, do kterého se dostal po rozbití okna. Způsobená škoda činí asi 630 000 korun.

V pondělí 10. července přepadl neznámý pachatel pokladnici /ženy/ z Technických služeb v Olomouci, které přivezly z Komerční banky peníze na výplatu zaměstnanců. Pachatel ženám vyhrožoval použitím pistole a dokonce dvakrát vystřelil do vzduchu. Po krátké potyčce se mu podařilo vytrhnout kufřík s penězi a zmizet.

Devatenáctiletý rotmistr J. P. z 2. provozního praporu v Olomouci, který ve středu 30. srpna v nemocnici podlehl smrtelnému zranění, se podle policejního vyšetřování sám

zastřelil. Svědčí o tom i poznámky v jeho poznámkovém bloku, kde si napsal, že život nemá smysl. Vyšetřování případu pokračuje.

Podle vyšetřovatele policista, který 12. července zastřelil ze služební zbraně v Olomouci předvedeného třiaadvacetiletého Petra Vaška, neporušil zákon. Včera bylo vyšetřování případu v Ostravě odloženo, protože použití zbraně bylo oprávněné. Na zastřeleného byl Okresním soudem v Pardubicích vydán zatykač pro závažnou trestnou činnost. Muž byl předveden 12. 7. Po deváté večer po vyhnutí mříží na WC utekl. Policista jej pronásledoval a na ulici kpt. Jaroše dvakrát vystřelil na výstrahu. Poté byl pronásledovaný Petr Vašek jedním výstřelem zasažen. Podle výsledků vyšetřování kladl třiaadvacetiletý muž aktivní fyzický odpor. Použití zbraně nebylo v rozporu se zákonem.

Zpráva ze 4.9.95 /k sobotě v noci, tj. 2.9./ . Vykradači kanceláří v Olomouci dopadeni. Ve vazbě skončil 29 letý B. B., který v Olomouci na Dolním nám. se vloupal do kanceláří fy Kordia. Odnesl počítače, fax, databázovou jednotku za 300 000 Kč. Škodu dalších 10 000 způsobil na zařízení firmy. Týž den byl zadržen policisty. Známi jsou i pachatelé srpnového vloupání do kancelář UP v Olomouci. Dva dvacetiletí

a třiatvacetiletý zloděj tehdy odnesl zařízení za téměř čtvrt miliónu korun.

Z 1. na 2. 9. přišel rakouský občan o osobní automobil v hodnotě přes 350 000 Kč. Auto zmizelo z ulice U sportovní haly, kde bylo zaparkováno.

Z trestného činu zpronevěry je podezřelá 21 letá úřednice olomoucké pobočky České spořitelny Gabriela N. Podle policejního zjištění od loňského dubna do letošního července odepisovala správní poplatky za vedení účtů a neoprávněně si nahospodařila 99 000 Kč.

Sexuálním hrátkám s nevlastní, dnes sedmnáctiletou dcerou se od června 1993 do současnosti ve svém bytě v Olomouci oddával ukrajinský erotomen. Policie ho obvinila z pohlavního zneužívání, ale stíhá ho na svobodě.

Dne 11. 9. večer došlo v Brněnské ulici v Olomouci k dopravní nehodě mezi dvěma osobními vozidly, při které byl zraněn policista. Hlídka prováděla kontrolu na výpadovce na Brno. Jeden řidič na znamení zastavoval, za ním jel nepřiměřenou rychlostí soukromý podnikatel z F-M. Nestačil za-
brzdit, snažil se přejet do druhého jízdního pruhu. Bokem

však narazil do boku předchozího /Jugoslávce/a zrcátkem navíc zachytil policistu, který utrpěl lehké zranění. Vliv alkoholu nebyl ani v jednom případě zjištěn.

Osmačtyřicetiletý Dušan G. z Olomouce nedávno svou o sedm let mladší manželku ve společném bytě prý udeřil do hlavy tak silně, že utrpěla tržnou ránu a otřes mozku. Doba léčení potrvá asi 8 týdnů. Násilník byl obviněn z trestného činu ublížení na zdraví.

V prvním pololetí 1995 zadrželi revizoři v tramvajích a autobusech 5064 cestujících bez platné jízdenky. Proti předchozím letům to je nárůst o více než 40%. Předloni bylo přistiženo v prostředcích MHD zhruba 7 500, loni 6 200 černých pasažérů. Pouze 23 % přistižených osob zaplatí 200 Kč pokutu, ostatní vyčkávají.

Za nedovolené ozbrojování stíhá policie Otakara H. z Olomouce, který v místní restauraci koupil "od neznámého muže" za 1 800 Kč funkční pistoli a obratem ji za 4 000 Kč prodal 22 letému Jiřímu Ž. Ten vyslechl obvinění ze stejného trestného činu.

Z trestného činu vydírání byli obviněni 50 letý Jiří B.

a 57 letý Pavel K. z Olomouce, kteří před soudním řízením, které je čekalo, nutili ke změně výpovědi korunní svědkyni. Když jí opakovaně vyhrožovali smrtí, žena věc ohlásila na policii.

Ve středu a ve čtvrtek /13. a 14. 9./ pokračovalo v Hradci Králové výpověďmi svědků a znalců hlavní líčení Krajského soudu, před nímž stojí ing. Petr Talanda, který 2. května 1994 usmrtil třemi výstřely z pistole svou ženu, soudkyni Okresního soudu v Olomouci. Soudní zapisovatelka Lenka N. i JUDr. Olga V., které byly ve stejné kanceláři s JUDr. Evou Talandovou, konstatovaly, že soudkyně pokračovala v diktování soudního spisu, i když viděla svého muže v okamžiku, kdy vstoupil do kanceláře. Ten podle svědkyň odložil aktovku a svou ženu, otočenou k němu zády, zasáhl prvním výstřelem, druhým poté, co spadla mezi stoly a snažila se skrýt. Poté oběhl stůl a vystřelil potřetí. Obžalovaný, ačkoliv první den líčení řekl, že "Zmateně pobíhal a mačkal spoušť", opravoval svědky včetně dvou členů justiční stráže, kteří po střelbě proti němu zasahovali a prokázal tak znalost mnoha detailů svého jednání v průběhu tragické události. Po čtení listinných důkazů bylo řízení odročeno na začátek října.

Bývalý reprezentační běžec na dlouhé tratě, 36 letý Stanislav L. z Olomouce Nemilan si od r. 1993 asi od jedenácti svých známých vypůjčil více než 5 mil. korun na nemovitosti či na nákup valut. Ale z těchto peněz vrátil zhruba jen 180 000 Kč. Tento kdysi úspěšný sportovec, podle dosavadních informací začal hrát hazardní hry, kde se mu nedařilo a stále více se zamotával do dluhů.

V pondělí večer /2.10./ odcizil neznámý zloděj na tř. Svobody Italovi, který bydlí přechodně v Olomouci, vůz Jeep Cherokee. Škoda podle policejní mluvčí činí jeden milion korun.

Dva neznámí pachatelé přepadli na Hlavním náměstí v Olomouci 37 letého muže. Jeden mu kroutil ruce za záda, druhý mu z kapsy u kalhot sebral peněženku se 600 slovenskými korunami a všechny osobní doklady.

V noci z 12. na 13. 10. /čtvrtek, pátek/ byl ze skladu Ferony Olomouc ve Velké Bystřici ukraden měděný plech o celkové váze 2779 kg. Policie však nezjistila žádné stopy násilného vniknutí do objektu. Feroně vznikla škoda ve výši 386 063 korun.

Policistům se začátkem října podařilo odhalit zloděje, kteří se loni v listopadu vloupali do řeznictví na ulici I.P.Pavlova v Olomouci. Odcizili elektronickou pokladnu, dvoje digitální váhy a větší množství masa a uzenářských výrobků v ceně 157 tisíc korun. Vloupání mají podle mluvčí policie na svědomí 19 letý Vlastislav D. a o dva roky starší Norbert Š. a Roman V. - všichni z Olomouce.

V neděli 8. 10. 1995 přepadli dva neznámí loupežníci na Masarykově tř. 62 letého muže a ukradli mu tašku s diářem, pánským frakem a košilí. Jeden z nich ho udeřil do hlavy. Přepadený utrpěl lehké zranění.

Při dopravní akci, která na území Olomouce probíhala do půlnoci 11. října, zadrželi policisté během čtyř hodin 26 řidičů, kteří za volant usedli pod vlivem alkoholu. Celkem policie zjistila 177 přestupků, z nich 144 řešila na místě. Na pokutách bylo vybráno téměř 29 tisíc korun. Po opilý řidičích to bylo nejčastěji nesprávné předjíždění a nedání přednosti v jízdě. Do půlnoci bylo zadrženo 22 řidičských průkazů a 26 technických osvědčení.

Sedm kilogramů trhaviny semtex a třináct zápalníků se pokusil ve středu /18.10./ odpoledně u Altmotelu v Olomouci

prodat 40 letý Jiří P. z Vyškova. Výbušninu měl ukrytou ve svém vozidle a policistům se jej podařilo zajistit ve chvíli, kdy chtěl prodej uskutečnit. Pachatel byl obviněn z nedovoleného ozbrojování.

ČOI prověřovala 98 hlídaných parkovišť. Téměř na čtvrtině zjistila podnikání bez oprávnění a velké množství dalších závad - účtenky bez data, bez uvedení ceny, kuriozitou byl případ, kdy inspektor dostal místo účtenky šatnový bloček. Ředitel Čáslavský uvedl, že na vlastní kůži zažil v Olomouci situaci, kdy poplatek na parkovišti inkasovala zřejmě falešná výběrčí. "Když jsem vytáhl průkaz ČOI, dala se na útěk."

25. 10. 95 odsoudil Okresní soud v Olomouci italského občana Alda Frisianiho Parisettiho /1934/, který se podle rozsudku dopustil trestných činů pohlavního zneužívání, ohrožování mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže. Podle místopředsedy soudu Jaroslava Filipského, který v kauze rozhodoval, Ital "vykonal soulož na nezletilé dívce a další nezletilá a mladistvá děvčata fotografoval v obscénních pozicích a předtím jim ukazoval pornografické časopisy". Za soulož i pózování dívkám Parisetti platil. Společně s ním byla na rok vězení s podmínkou na 18 měsíců odsouzena i mladistvá Monika Smítalová, které soud dokázal trestné činy

kuplířství, ohrožování mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže. Smítalová měla podle rozsudku zprostředkovat Italovi dívky k focení i pohlavnímu styku. Senát u ní přihlédl k tomu, že se doznala, spolupracovala se soudem a je mladistvá.

Tři spolumajitelé olomouckého nakladatelství Votobia - Tomáš Koudela, Jaroslav Vacl a Petr Jünglink byli koncem minulého týdne obviněni z trestného činu šíření toxikomanie. Dopustit se ho měli vydáním knihy Adama Gotlieba Vaříme s konopím. "Konopná kuchařka" je přeložena z anglického originálu. Votobia jí letos na jaře vydala v nákladu přibližně 4 000 výtisků a zájem o ni nebyl podle informací tisku nijak výrazný. Potvrdil to ředitel Okresního úřadu vyšetřování Policie ČR Václav Matouch. Podle T. Koudely je postup vyšetřování v této věci v ČR dosud bezprecedentní. Označil ho za snahu zabránit šíření informací. V. Matouch takovou interpretaci odmítl a zdůraznil, že obsah knihy může svádět a podněcovat k používání omamné látky. Obviněným hrozí až jeden rok vězení, zákaz činnosti nebo peněžitý trest. Okresní státní zástupce v Olomouci Ladislav Prouza potvrdil, že jde o první případ v ČR, kdy se státní zastupitelství šířením propagace drog knižní formou zabývá. Koncem listopadu byla kniha zadržena celními orgány, ovšem celníci

musejí pro nezákonný postup knihy vydat. Řekl to ředitel Oblastního celního úřadu v Olomouci J. Kysel. Celníci nižšího celního úřadu zdůvodnili zadržení knih tím, že obsahují návody k pěstování rostlin obsahujících omamné látky. L. Žemlička z generálního ředitelství cel však vysvětlil, že k nesprávnému rozhodnutí olomouckých celníků došlo chybným pochopením a použitím právních předpisů. Dodal, že celní úřady sice mohou kontrolovat zboží včetně knih, nejsou však oprávněny knihu zadržet.

Pistoli se zásobníkem a náboji ukradl neznámý pachatel v přesně nezjištěné době z vrátnice Zoologické zahrady Svätý Kopeček u Olomouce.

Dva ze tří delikventů, kteří letos v březnu zapálili rodinný domek v Olomouci, dopadla a poslala za mříže severomoravská policie. Pachatelé chtěli v domku krást, a když nic nenašli, ze vzteku založili požár. Od března do října mají na svědomí i řadu dalších vloupání do rodinných domků a chat. Nakradené věci v hodnotě 140 000 korun rozprodali a peníze utratili.

Zloděj, který se v polovině loňského roku vloupal do výrobního závodu Oděvního průmyslu v Olomouci a ukradl výrobky

v hodnotě téměř čtvrt miliónu korun, vypátrala severomoravská kriminálka. Při prohlídce se u 25 letého pachatele podařilo většinu odcizených kalhot zajistit. Trestní stíhání je vedeno na svobodě.

Smrtí řidiče dodávkového auta skončila dopravní nehoda, která se stala v pátek /17.11.1995/ na Hněvotínské ulici v Olomouci. Řidič nákladního vozu Š 706 nedal přednost v jízdě řidiči vozu Citroen. Po čelním nárazu řidič Citroenu zahynul.

Stavebnice Lego za více než 275 000 korun odebral v dubnu 1992 ze skladu firmy Golden v Ostravě - Mariánských Horách 57 letý podnikatel z Olomouce. Protože dosud neuhradil fakturu policie ho obvinila z podvodu.

27 letý Ludwík K. stojící před porotou krajského soudu v Olomouci byl obžalován z devíti závažných trestných činů. Podle státního žalobce má na svědomí sérii ozbrojených bankovních a poštovních loupeží. Přestože už před zahájením přelíčení vězeňská eskorta požádala, aby obžalovaný v průběhu přelíčení byl spoután, z obavy, že se pokusí o útěk, obhájkyňe požádala o propuštění z vazby. Obviněný vypovídal o tom, že byl vycvičen ve francouzské cizinecké legii, pře-

vážně na Korsice a svých zkušeností důmyslně využil při loupežných přepadeních. Např. 1. listopadu 1994 přepadl pobočku Komerční banky v Litovli a po varovných výstřelech si vynutil vydání částky 1,9 miliónu korun. Aby unikl zatčení, vzal si rukojmí Lenku Š., zaměstnanou v bance a ukradeným autem i s mladou ženou ujel policii. Ve věznicí se oženil s Blankou K. a převzal její příjmení. Po penězích pátrala policie marně, našla jen vybavený byt a japonské auto, finance prý obžalovaný utratil v zahraničí.

Skupina gladiátorů v Olomouci napadla na ulici 26 letého studenta UP v Olomouci. Na ulici jej porazili k zemi a kopali do něj. Musel vyslechnout řadu nadávek. K těm mírnějším patřilo: "Ty černá hubo, táhni domů". Syřan byl ošetřen v nemocnici, po útočnicích policie pátrá.

U vědomí toho, co bylo řečeno na začátku kapitoly, o mimořádných událostech, totiž že je nutná především prevence, a to už u dětí, stala se skutkem z popudu představitelů města i zástupců některých institucí a škol Nadace bezpečná Olomouc, která mohla již v březnu 1995 informovat veřejnost o tom, že získala od dárců čtvrt miliónu korun. Slavnostního shromáždění, kde byla tato informace podána, se zúčastnil i jeden ze zakladatelů nadace, ministr sprave-

dlnosti Jiří Novák. Cílem nadace, jejímiž členy jsou významné olomoucké osobnosti - primátor města, rektor UP aj. - je oslovit co největší počet občanů a podnikatelských subjektů a přesvědčit je o potřebě poskytnutí finančních prostředků a darů. Ty pak přispějí ke zkvalitnění práce Policie ČR a Městské policie v Olomouci v oblasti prevence kriminality.

O B S A H

Úvodem	2
Správa a řízení města	4
Zdravotnictví	14
Školství	25
Z kultury	31
Společenské události	52
Mimořádné události	71
Obsah	105